

2 FEBRUARI 1993. - Omzendbrief met betrekking tot de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt.

Bron : BINNENLANDSE ZAKEN.OPENBAAR AMBT.JUSTITIE

Publicatie : 20-03-1993

Inwerkingtreding : 30-03-1993

Dossiernummer : 1993-02-02/32

Inhoudstafel

[Tekst](#)

[Begin](#)

Art. M, M1, 1.1M1, 1.2, M2, M3, M4, 4.1M4, 4.2M4, M5, 5.1M5, 5.2M5, 5.3M5, M6, 6.1M6, 6.2M6, 6.3M6, 6.4M6, M7, 7.1M7, 7.2M7, 7.3M7, 7.4M7, 7.5M7, M8

Tekst

[Inhoudstafel](#)

[Begin](#)

Artikel [M](#). Om technische redenen wordt dit artikel onderverdeeld als volgt :

[Art. M1](#). 1. DOEL VAN DE WET EN WETTELIJK KADER.

[Art. 1.1M1](#). 1.1. DOEL.

De wet van 5 augustus 1992 op het politieambt bepaalt het wettelijk kader waarin de uitoefening van het politieambt geschiedt. Met een permanente zorg voor de individuele rechten en fundamentele vrijheden van de mens, legt zij inzonderheid de opdrachten en bevoegdheden van de verschillende politiediensten vast en voorziet een aantal instrumenten voor de uitwerking van een coherent en gecoördineerd veiligheidsbeleid.

In dit opzicht bepaalt de wet de finaliteit van het politieambt en beschrijft zij duidelijk de betrekkingen tussen de verschillende instanties en de belangrijkste partijen betrokken bij de uitoefening van het politieambt : de bestuurlijke en gerechtelijke overheden, de politiediensten, de politieambtenaren en de burger. Zij legt bovendien de voornaamste bevoegdheden, opdrachten, verplichtingen en verantwoordelijkheden vast van deze verschillende politiediensten, -ambtenaren en -instanties en bevat terzake een aantal bepalingen in verband met hun werking of hun inwerkingtreding, die zowel de rechtszekerheid van de burger als die van de politieambtenaar zelf versterken. De wet voert eveneens de verplichting in tot overleg en coördinatie tussen de overheden en de politiediensten en scheidt de hoedanigheid van officier van bestuurlijke politie. Ten slotte regelt deze wetgeving bepaalde aspecten van rechtsvorderingen tegen politieambtenaren wegens daden gesteld in de uitoefening van hun ambt, de rechtshulp die eraan verbonden is en de vergoeding van bepaalde schade die zij bij die gelegenheid lijden.

[Art. 1.2.M1](#). 1.2. WETTELIJK KADER.

De wet op het politieambt beoogt geenszins de opheffing van de organieke wetten die de belangrijkste politiediensten oprichten. De wet op het politieambt, en inzonderheid haar bepalingen betreffende het gezag op de politiediensten, vult daarentegen die organieke wetten aan en moet leiden tot een beter begrip van de draagwijdte en de implicaties ervan.

In de mate van het mogelijke en in functie van de bijzonderheden van elke politiedienst, draagt de wet ook bij tot een ruimte harmonisatie van ondermeer hun opdrachten en de uitvoering ervan, alsmede de modaliteiten van hun inwerkingtreding. Om redenen van vereenvoudiging en vooral duidelijkheid, werden daarom enkele bepalingen uit de verschillende organieke wten die uiteindelijk dezelfde of bijna dezelfde juridische draagwijdte hadden, opnieuw opgenomen en soms verduidelijkt in de wet op het politieambt. Een aantal bepalingen uit de organieke wetten of andere bijzondere wetgevingen werden opgeheven in de mate waarin zij onverenigbaar waren met de bepalingen van de wet op het politieambt of werden in overeenstemming gebracht met deze wet.

[Art. M2](#). 2. TOEPASSINGSGBIED.

Het politieambt kan omschreven worden als een institutionele functie ter bescherming en regeling van de sociale orde, teneinde de uitoefening van de fundamentele rechten mogelijk te maken en de ontregeling van deze orde te voorkomen of te herstellen. Het politieambt omvat de taken van bestuurlijke politie. Deze kunnen worden onderverdeeld in activiteiten van begeleiding, regulering, bijstand, toezicht en bescherming en in taken van misdrijfvoorkoming en beheersing of controle van die gebeurtenissen die de orde verstoren of tot conflicten en crisissituaties leiden. Eveneens bestaat het politieambt uit taken van gerechtelijke politie en uit die taken die erin bestaan de sterke arm te lenen aan bepaalde overheden of ambtenaren.

Bovendien houdt het bepaalde bijstandtaken en een verwijzingsfunctie naar gespecialiseerde diensten in. De bestuurlijke politie omvat het geheel van opdrachten die moeten zorgen voor het vrijwaren en desnoods herstellen van de openbare rust, veiligheid en gezondheid, dus van de openbare orde. Ze omvat ondermeer de volgende taken : regulerende maatregelen noodzakelijk voor het beschermen van de sociale orde die een

harmonieus verloop van de menselijke activiteiten bevordert, het toezien op de naleving van de politiewetten en -reglementen, het voorkomen van inbreuken, ongevallen, rampen en ziekten, het beschermen van personen en goederen en het verlenen van hulp aan noodlijdenden.

Hoewel de bestuurlijke politie vooral een preventieve en hulpverlenende taak inhoudt, beperkt haar optreden zich niet tot het voorkomen van onregelmatigheden. Zij treedt ook op nadat de feiten plaats vonden, ten einde de openbare orde te handhaven of te herstellen, indien nodig met gebruik van dwang.

Een onderscheid moet bovendien gemaakt worden tussen de algemene bestuurlijke politie en de bijzondere bestuurlijke politie.

De uitoefening van de bevoegdheden van gerechtelijke politie draagt eveneens bij tot de ordehandhaving, in de mate waarin zij de bestraffing beoogt van de personen die de openbare orde verstoorden door het plegen van strafrechtelijke inbreuken. Men kan immers hopen dat de opgelegde straf bijdraagt tot het voorkomen van gelijksoortige inbreuken. De gerechtelijke politie onderscheidt zich nochtans van de bestuurlijke politie, in die zin dat zij de bestraffing van elke strafrechtelijke inbreuk beoogt, ongeacht de gevolgen ervan voor de openbare orde in de zin van de wet. De opdrachten van gerechtelijke politie zijn inzonderheid bepaald in artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering (WSv) en worden omschreven in artikel 15 van de wet op het politieambt.

Het concept openbare orde concretiseert zich in de uitoefening van de bestuurlijke en gerechtelijke politie. Alhoewel beide hetzelfde doel beogen, zijn zij aan verschillende stelsels onderworpen en worden zij uitgeoefend onder de verantwoordelijkheid van andere overheden. Het criterium dat deze twee polities onderscheidt is het doel, de concrete finaliteit van het optreden.

De gerechtelijke politie is er in feite mee belast de inbreuken op te helderen. Om dit doel te bereiken en de daders van deze inbreuken voor de bevoegde rechtbanken te brengen ontwikkelt zij een reeks specifieke technieken. In deze context is de finaliteit van de gerechtelijke politie de strafrechtelijke beteugeling van inbreuken.

De gerechtelijke politie treedt op wanneer de maatregelen van bestuurlijke politie de inbreuken niet konden verhinderen.

De wet op het politieambt is van toepassing op bepaalde politieverheden, op algemene politiediensten en op bepaalde diensten die worden omschreven als bijzondere politiediensten. Deze politiediensten zijn elementen van de openbare macht die speciaal opgericht, georganiseerd beheerd, bestuurd en uitgerust zijn om te waken over de naleving van de wetten en reglementen en voor de handhaving van de rechtsorde, waarbij, indien nodig, dwang wordt aangewend.

De rijkswacht, de gemeentepolitie en de gerechtelijke politie bij de parketten worden gedefinieerd als politiediensten met algemene bevoegdheden : de rijkswacht en de gerechtelijke politie bij de parketten hebben een bevoegdheid over heel het grondgebied en de gemeentepolitie heeft een lokale bevoegdheid.

De rijkswacht en de gemeentepolitie hebben een bevoegdheid van bestuurlijke en gerechtelijke politie, terwijl de gerechtelijke politie bij de parketten enkel een bevoegdheid van gerechtelijke politie heeft.

Aan een groot aantal agenten en ambtenaren van verschillende besturen wordt een bevoegdheid van bijzondere politie toegekend. Zij waken over de toepassing en de naleving van bijzondere wetgevingen van uiteenlopende aard, zoals sociale, economische, financiële wetgevingen enz... .

De diensten tot dewelke deze agenten en ambtenaren behoren vertonen soms gelijkenissen met politiediensten. Deze wet merkt enkel de spoorwegpolitie, de zeevaartpolitie en de luchtvaartpolitie als dusdanig aan. Deze diensten maken inderdaad deel uit van de openbare macht omdat zij dwang kunnen uitoefenen, zelfs indien ze in gevallen van moeilijkheden, meestal door de gemeentepolitie en de rijkswacht, de sterke arm kunnen laten lenen. Deze diensten vallen onder toepassing van de wet, maar in een beperktere mate dan de algemene politiediensten.

In de wet zijn deze diensten en hun leden, die bekleed zijn met de hoedanigheid van politieambtenaar, enkel betrokken bij de bepalingen die hen uitdrukkelijk beogen of die betrekking hebben op al de "politieambtenaren" of de "politiediensten" zonder onderscheid. Hun statuut, hun opdrachten en bevoegdheden blijven trouwens voor het grootste deel door andere bijzondere wetten geregeld.

De wet op het politieambt is niet van toepassing op de andere agenten en ambtenaren die belast zijn met bepaalde taken van gerechtelijke politie of bekleed zijn met bepaalde bevoegdheden van gerechtelijke politie. Voorbeelden hiervan zijn de leden van het Hoog Comité van Toezicht en bepaalde leden van het Bestuur der douane en accijnzen.

De opdrachten en bevoegdheden van de hulpagenten van politie zijn nauwkeurig opgenomen in art. 217 van de nieuwe gemeentewet dat stelt dat zij geen enkele andere taak van bestuurlijke of gerechtelijke politie mogen uitoefenen dan de taken die hun werden toegekend inzake politie van het wegverkeer en het toezicht op de naleving van gemeentelijke politieverordeningen. De wet op het politieambt heeft hun geenszins nieuwe taken, opdrachten, bevoegdheden of verantwoordelijkheden willen opleggen en zij zijn niet betrokken bij de verschillende bepalingen waarin de uitdrukking, "politieambtenaar" wordt gebruikt.

[Art. M3. 3. KRACHTLIJNEN.](#)

3.1. De naleving en de bescherming van de individuele rechten en vrijheden en de ontwikkeling van de democratische maatschappij zijn altijd de leidraad bij het optreden van de politiediensten en vormen aldus de belangrijkste krachtlijn van het politieambt. De bevoegdheid toegekend aan de politie kan niet worden beschouwd

als een doel op zich en moet één van de mogelijke middelen voor de bevoegde overheid blijven om de sociale orde te waarborgen. De politiediensten verzekeren een openbare dienst. Zij staan dus niet enkel ten dienste van het publiek maar moeten, net zoals de overheden die ze in werking stellen, bij hun optreden ook de democratische instellingen eerbiedigen.

3.2. De politiediensten zijn altijd uitvoeringsorganen die optreden onder het gezag en de verantwoordelijkheid van specifieke overheden die uitdrukkelijk aangewezen werden door of krachtens de wet. Hetzelfde geldt wanneer deze diensten op eigen initiatief optreden overeenkomstig de bevoegdheden die hun werden opgedragen door of krachtens de wet. Hun optreden moet altijd binnen de perken van de wettelijkheid blijven en binnen de grenzen van de opdrachten en de bevoegdheden die hun werden toevertrouwd. In ieder geval moet het optreden van de politie aan de volgende principes beantwoorden m.b.t. de aanwezigheid van :

- een wettelijke basis voor het optreden;
- een wettelijk doel voor het optreden;

- een sociale behoefte om het optreden van de politie in een democratie te rechtvaardigen.

De wet op het politieambt benadrukt het onderscheid tussen de politieoverheid en de politiediensten, door ondermeer het essentieel juridische karakter van de maatregelen van de overheid te onderstrepen alsook de bevoegdheid die zij bezitten om de maatregelen door de politiediensten te doen uitvoeren of hen te verplichten de sterke arm te lenen aan de dienst die zij met de uitvoering belasten.

Door de rol van de overheid bij de uitvoering van het politieambt te beklemtonen, benadrukt de wet eveneens de verantwoordelijkheid die eraan verbonden is. Dezelfde zorg ligt aan de basis van het onderstrepen van de rol van de politieofficiëren bij de uitoefening van het politieambt, of de rol van de leidende ambtenaren in het algemeen.

Ten einde hen in staat te stellen hun verantwoordelijkheden met kennis van zaken op zich te nemen, moeten de overheden die gezag hebben over de politiediensten op de hoogte worden gebracht van het optreden van de politiediensten in bepaalde situaties. Dit zal hun toelaten richtlijnen te verstrekken betreffende de mededelingen en adviezen die aan hun diensten gegeven worden krachtens of door de wet.

3.3. De wet strekt ertoe zowel de burger als de politieambtenaar een grotere rechtszekerheid te verstrekken. Dit komt tot uiting door enerzijds het benadrukken van de rechtsgronden voor het gebruik van de dwang en anderzijds het benadrukken van het principe dat het gebruik van de dwang, wat uiteindelijk een specificiteit is van de politiediensten en meer in het bijzonder van de diensten die als taak hebben de sterke arm te lenen, slechts toegestaan is in de voorwaarden voorzien door of krachtens de wet en in het kader van de opdrachten en bevoegdheden van de politiediensten of -ambtenaren die er deel van uitmaken.

In verscheidene van de hieronder vermelde bepalingen, heeft de wetgever aldus vereist dat het optreden van de politiediensten of -ambtenaren zou steunen op objectieve of politionele redenen; hij heeft voor een aantal ervan zelf benadrukt dat er enkel een beroep op kan worden gedaan in geval van noodzaak.

Om die redenen heeft de wetgever bepaalde optredens van de politiediensten of -ambtenaren verduidelijkt die de uitoefening van de individuele vrijheden en rechten beknotten of heeft hij ze aanzienlijk beperkt in de tijd. Zo komt het dat bepaalde vormen van fouilleren of bepaalde aanhoudingen niet langer zullen mogen duren dan de tijd die vereist is door de omstandigheden die ze rechtvaardigen en dat zij nooit, naargelang van het geval, langer mogen duren dan één uur, zes uur, twaalf uur of vierentwintig uur.

3.4. De wet streeft een zo groot mogelijke harmonisering van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de politiediensten na en eveneens de harmonisering, tot op zekere hoogte, van de uitoefening van het gezag over de politiediensten. Deze harmonisering leidt echter helemaal niet tot het beperken of ontkennen van de specifieke kenmerken van elke politiedienst. Een dergelijke harmonisering is wel een onmisbaar instrument voor de optimalisatie van de coördinatie en samenwerking tussen de verschillende onderdelen van het politiestelsel.

3.5. De wet wil eveneens door middel van een ruim overleg en een doorgedreven samenwerking de coördinatie van het beleid dat door de bevoegde overheid gevoerd wordt en de uitvoering ervan door de politiediensten verbeteren. Dit moet ondermeer leiden tot een verruiming van de dialoog en de samenwerking die gestart zijn in het kader van de omzendbrief OOP 13 van 26 april 1990 houdende de algemene richtlijnen betreffende de coördinatie van het optreden van de gemeentepolitie en de rijkswacht in het kader van de bestuurlijke politie, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 27 april 1990.

3.6. De bepalingen van de wet moeten gezien worden in het licht van de principes van gemeentelijke autonomie en scheiding der machten.

Hoewel de wet expliciet politiebevoegdheden aan de nationale overheid toekent, met name op het vlak van de coördinatie van het beheer van de politiediensten en op het vlak van de coördinatie van het beleid inzake politie en van de organisatie van het lokale en provinciale overleg, doen deze bepalingen geenszins afbreuk aan de fundamentele rol van de lokale bestuurlijke overheid als eerste verantwoordelijke voor de openbare orde. Deze laatste staat inderdaad het dichtst bij de gebeurtenissen die de openbare orde kunnen verstoren en kan dus veel efficiënter en vlugger de gebeurtenis en de gevolgen ervan op lokaal vlak inschatten.

Inzake bestuurlijke politie, treedt de bovengemeentelijke overheid dus slechts uitzonderlijk op, op grond van haar subsidiaire bevoegdheid, zoals die inzonderheid beschreven werd in de omzendbrief van 10 december 1987 betreffende de coördinatie van de ordehandhaving, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 19 december 1987.

Art. M4. BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE POLITIEOVERHEDEN.

Art. 4.1M4. 4.1. UITOEFENEN VAN DE GERECHTELIJKE EN DE BESTUURLIJKE POLITIE DOOR DE POLITIEOVERHEDEN.

Traditioneel onderscheiden de politieoverheden zich van de politiediensten : de politieoverheden nemen beslissingen die de individuele rechten en vrijheden beperken; de politiediensten voeren die beslissingen uit of verlenen de sterke arm ter gelegenheid van de uitvoering van die beslissingen.

De beslissingen zijn rechtshandelingen die hetzij een verordenend karakter hebben (de politie op de gevaarlijke, hinderlijke en ongezonde inrichtingen, de reglementering op de ruimtelijke ordening, de politie van het wegverkeer...), hetzij een individuele of bijzondere draagwijdte hebben (verbod tot betogen, bevel om een bouwvallig gebouw af te breken, uitvaardigen van een aanhoudingsbevel...).

De politieoverheden zijn hoofdzakelijk de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister van Justitie, de provinciegouverneurs, de arrondissementscommissarissen, de burgemeester en het openbaar ministerie. Bepaalde overheden hebben een bijzondere opdracht, zoals de Minister van Verkeerswezen voor de materies behorende tot de luchtvaartpolitie, de zeevaartpolitie en de spoorwegpolitie alsmede ten aanzien van de politiediensten bevoegd in dit domein.

De politieoverheden hebben meestal naast hun reglementaire bevoegdheden ook nog een bevoegdheid van bestuurlijke politie en, in bepaalde gevallen, van gerechtelijke politie. De uitoefening van zowel de bestuurlijke als de gerechtelijke politie streeft hetzelfde doel na, met name het handhaven van de rechtsorde. In de uitoefening van het politieambt komen deze beide componenten, vaak afwisselend of gelijktijdig aan bod, zonder dat er uiteindelijk enige wederkerige voorrang tussen beide bestaat.

De politiediensten hebben de taak beslissingen van de overheid uit te voeren door het stellen van materiële handelingen of door het treffen van materiële maatregelen. In bepaalde gevallen moeten de rijkswacht en de gemeentepolitie eveneens de sterke arm lenen aan de bijzondere diensten die de beslissingen van bepaalde bestuurlijke overheden dienen uit te voeren.

4.1.1. De bescherming van personen (art. 13).

De wet bepaalt dat bij het treffen van maatregelen van bestuurlijke of gerechtelijke politie, de bescherming van personen steeds voorrang dient te krijgen. Het is inderdaad beter een persoon die een verkeersongeval veroorzaakt heeft, niet te doen achtervolgen, indien daardoor het slachtoffer zonder zorgen zou worden achtergelaten of de noodzakelijke maatregelen niet zouden worden genomen opdat het in het ongeval betrokken voertuig geen verdere ongelukken zou kunnen veroorzaken, of, het verkeer ernstig belemmerd zou worden. Het ophouden van de opsporing van elementen tot identificatie van de slachtoffers in Amsterdam naar aanleiding van het vliegtuigongeval om het verspreiden van ziektes te vermijden is hier een ander voorbeeld van. De maatregelen van bestuurlijke of gerechtelijke politie moeten dus getroffen worden onder voorbehoud van die maatregelen noodzakelijk voor de bescherming van personen.

4.1.2. De verhouding tussen algemene en bijzondere bestuurlijke politie (art. 12).

De in het raam van de bijzondere bestuurlijke politie handelende overheden hebben een meer specifiek en minder uitgebreid bevoegdheidsdomein dan de overheden van de algemene bestuurlijke politie. De overheden van bijzondere bestuurlijke politie laten zich inderdaad slechts in met die aspecten van de openbare orde die hen zijn opgedragen door of krachtens bijzondere wetten. Deze wetten omschrijven vrij nauwkeurig hun bevoegdheden.

In bepaalde omstandigheden moeten zowel maatregelen van bijzondere bestuurlijke politie als van algemene bestuurlijke politie worden getroffen, bijvoorbeeld wanneer bij onlusten in een gevangenis ontsnappingen te vreezen zijn, bij een verkeersongeval waarbij een nucleair of chemisch transport betrokken is, in geval van staking bij de spoorwegen met bezetting van de sporen, in geval van gijzelingen aan boord van een geland vliegtuig of ook nog in geval van een vliegmeeting die een grote volkstoeloop impliceert.

In dergelijke omstandigheden zullen de maatregelen getroffen door de overheden van algemene bestuurlijke politie bij voorrang door de politiediensten of de politieambtenaren dienen uitgevoerd. Inderdaad, indien de omstandigheden een dringend optreden vereisen, en de beslissing niet kan worden uitgesteld zonder gevaar voor de openbare orde of het algemeen belang, zullen de overheden van algemene bestuurlijke politie de knoop moeten doorhakken en zullen de politiediensten hun beslissingen prioritair ten overstaan van de beslissingen van de overheden van bijzondere politie moeten uitvoeren.

Overeenkomstig de algemene geest van deze wet, zullen de betrokken overheden evenwel in de mate van het mogelijke met elkaar overleg plegen, alvorens de nodige maatregelen te treffen en ze te doen uitvoeren. Vaak zullen hiertoe voorafgaandelijke overlegstructuren of een forum dienen te worden ingesteld in analogie met deze voorzien door de omzendbrief van 10 december 1987 houdende de gecoördineerde algemene onderrichtingen inzake ordehandhaving, verschenen in het Staatsblad van 19 december 1987.

Art. 4.2M4. 4.2. VERHOUDING TUSSEN POLITIEOVERHEDEN EN POLITIEDIENSTEN.

4.2.1. Het gezag (art. 5, 6, 7 en 8).

4.2.1.1. Het hiërarchisch gezag.

Voor het vervullen van de opdrachten van bestuurlijke politie staan de politiediensten onder het gezag van de

bestuurlijke overheden, waarvan zij overeenkomstig de wet afhangen.

Onverminderd de eigen bevoegdheden van de Hoven van beroep, de procureurs-generaal bij de Hoven van beroep, de auditeur-generaal bij het militair gerechtshof, de procureurs des Konings, van de krijgsauditeurs en van de arbeidsauditeurs, staan de politiediensten voor het vervullen van de opdrachten van gerechtelijke politie onder het gezag van de Minister van Justitie, die hun de algemene richtlijnen kan geven die nodig zijn voor het vervullen van die opdrachten. De algemene richtlijnen van de Minister van Justitie worden ter informatie aan de burgemeester gericht als ze een rechtstreekse invloed hebben op de organisatie van de gemeentepolitie.

Elke politiedienst staat onder het hiërarchisch gezag van een politieoverheid. Deze politieoverheid oefent het hiërarchisch gezag uit door het geven van bevelen aan de politiedienst inzake het politieoptreden.

Voor wat het vervullen van haar opdrachten betreft :

- staat de rijkswacht onder het gezag van de Ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie en onder de algemene leiding van de commandant van de rijkswacht. De Ministers kunnen, overeenkomstig het art. 2 § 2 van de wet van 2 december 1957 op de rijkswacht, binnen hun bevoegdheidsdomein, bevelen of algemene richtlijnen geven aan de commandant van de rijkswacht;

- staat de gemeentepolitie, overeenkomstig het art. 171bis van de nieuwe gemeentewet, onder het hiërarchisch gezag van de burgemeester. Voor het vervullen van haar opdrachten van gerechtelijke politie staat ze evenwel onder het gezag van de Minister van Justitie die aan de korpschef algemene richtlijnen kan geven die nodig zijn voor het vervullen van die opdrachten.

De korpschef is onder het gezag van de burgemeester belast met de leiding, de organisatie en de verdeling van de taken van het politiekorps. De burgemeester richt zijn bevelen hieromtrent alsook omtrent de opdrachten van bestuurlijke politie aan de korpschef;

- staat de gerechtelijke politie bij de parketten onder het gezag en het toezicht van de procureur-generaal en onder het gezag van de procureur des Konings overeenkomstig het art. 1 van de wet van 7 april 1919 tot instelling van de gerechtelijke officieren en agenten bij de parketten en de artikelen 1 en 8 van de wet op het politieambt. De procureur des Konings kan zijn bevelen en richtlijnen richten tot de leidinggevende officier van de brigad. Het art. 5 van de wet op het politieambt plaats eveneens de gerechtelijke politie bij de parketten onder het gezag van de Minister van Justitie.

- staat de spoorwegpolitie, de zeevaartpolitie en de luchtvaartpolitie onder het gezag van de Minister van Verkeerswezen.

Voor de uitoefening van hun opdrachten van gerechtelijke politie staan al deze politiediensten dus onder het gezag van de Minister van Justitie, die hun hieromtrent algemene richtlijnen kan geven (zie 4.2.1.3. hierna).

4.2.1.2. Vorderingen (art. 6).

Indien overheden beslissingen willen laten uitvoeren waarvoor zij onvoldoende of onaangepaste middelen of mogelijkheden hebben, kunnen zij daartoe vorderingen richten aan politiediensten waarover zij geen hiërarchisch gezag uitoefenen. Deze vorderingen worden gericht aan de officier die de betrokken politiedienst leidt en niet op naam.

Dit is meer bepaald het geval bij een vordering van de rijkswacht door de burgemeester op basis van het art. 175 van de nieuwe gemeentewet, bij een vordering vervat in het kantschrift van het openbaar ministerie dat bepaalde gerechtelijke taken voorschrijft aan de rijkswacht en aan de gemeentepolitie. Dit is ook het geval voor vorderingen aan politiediensten die beogen de sterke arm te lenen voor de uitvoering van bevelen van een vorderende overheid. Verschillende bijzondere wetten voorzien in de mogelijkheid de openbare macht te vorderen om de sterke arm te lenen tijdens de uitvoering van een door een vorderende overheid of ambtenaar genomen beslissing. Deze vordering heeft als doel de uitvoering van bepaalde taken toe te laten door de vorderende overheid of ambtenaar of door de diensten die onder hun gezag staan en niet de taken door gevorderde diensten te doen uitvoeren.

Deze vorderingen dienen uitdrukkelijk voorzien te zijn door de wet of voort te vloeien uit een uitvoerbare beslissing, waarvan de ambtshalve uitvoering mogelijk en gerechtvaardigd is.

Elk officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings beschikt over een bevoegdheid tot vorderen ten aanzien van de onderdelen van de openbare macht, zulks binnen de perken van hun bevoegdheden en in de mate dat zij in staat zijn gevolg te geven aan die vordering.

Verscheidene bestuurlijke overheden kunnen net zoals de burgemeester de rijkswacht of de gewapende macht vorderen zo bijvoorbeeld de provinciegouverneur uit hoofde van art. 123 van de provinciewet.

Bepaalde ambtenaren die belast zijn met opdrachten van bijzondere bestuurlijke politie en die bevoegd zijn om uitvoerende maatregelen te treffen, hebben het recht de politiediensten als onderdelen van de openbare macht te vorderen.

Een vordering kan slechts de uitvoering van een bepaalde opdracht beogen. Ze is in principe niet van algemeen preventieve aard en mag niet langer duren dan de tijd nodig om deze opdracht tot een goed einde te brengen.

Alhoewel de vorderende overheid de mogelijkheid heeft het voorwerp van de vordering te verduidelijken en aanbevelingen en aanwijzingen te geven met betrekking tot de middelen die moeten worden ingezet of aangewend, mag deze zich niet inmengen in de materiële operaties die de politiedienst meent te moeten ondernemen om de gevorderde opdracht zorgvuldig te vervullen.

De vordering dient te voldoen aan de voorziene wettelijke vormvereisten. Indien deze vordering niet schriftelijk

gebeurde, dient ze schriftelijk bevestigd te worden.

De mogelijkheid die vroeger door het artikel 44 van de wet van 2 december 1957 op de rijkswacht aan de gerechtelijke overheden toegekend werd om omtrent de uitvoering van de vordering nuttig aanbevelingen te doen en wenken te geven, wordt nu verder verduidelijkt. Deze mogelijkheid breidt zich nu uit tot de andere politiediensten en de bestuurlijke overheden. Indien het voor de politiedienst niet mogelijk is gevolg te geven aan de aanbevelingen en aanwijzingen omdat de uitvoering ervan andere politieopdrachten in het gedrang zou brengen, moet de vordering zelf toch uitgevoerd worden. In de gevallen waarin de vorderingen zelf of de toepassing ervan van die aard zijn dat ze onoverkomelijke moeilijkheden of conflicten meebrengen tussen de hiërarchische overheden van de gevorderde dienst en de vorderende overheid of ambtenaar, kan een hogere instantie ertoe gebracht worden op te treden. Dit optreden gebeurt overeenkomstig de bepalingen van het artikel 9 of volgens de bepalingen die zijn uitgewerkt ingevolge het in artikel 10 ingesteld overleg. Ook conflicten tussen de vorderingen van de verschillende overheden kunnen volgens een gelijkaardige procedure worden opgelost.

In het verlengde van het artikel 44, 2de lid, beschrijft de wet op de rijkswacht, meer bepaald in de artikelen 47, 51 tot 54 en 55 tot 57, de procedures die de eventuele moeilijkheden kunnen voorkomen voortvloeiend uit de aanbeveling en aanwijzingen van de vorderende overheden.

De richtlijnen vanwege de overheden met hiërarchisch gezag hebben voorrang op de vorderingen van de overheden die beschikken over een recht tot vordering.

4.2.1.3. Richtlijnen (art. 5, 6 en 7).

Zelfs indien de politiediensten krachtens de wet op initiatief optreden, oefenen zij in zekere zin en mate de bevoegdheden uit van de overheden aan wie de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid toekomt. Dat geldt tot op het ogenblik dat die bevoegde overheid in staat is zelf alle passende maatregelen te treffen, voor zover het nog nodig of mogelijk is. De heterdaad procedure zoals ze door het wetboek van strafvordering voorzien is, is hiervoor interessant en leerrijk.

De betrokken overheden kunnen dan ook hun algemeen beleid bepalen door het geven van aanbevelingen en aanwijzingen alsook van abstracte algemene onderrichtingen of permanente bevelen. Deze zijn bindend voor de politiediensten. Dit kan onder meer het geval zijn voor alle inlichtingen die door politiediensten overgemaakt worden aan de burgemeester in bij voorbeeld het geval van bestuurlijke aanhouding.

Onverminderd de bevoegdheden van de gerechtelijke overheden, kan de Minister van Justitie de algemene richtlijnen verstrekken die noodzakelijk zijn om de taken die verbonden zijn met de opdrachten van gerechtelijke politie te doen uitvoeren. Dit kan meer bepaald geschieden om de actie van de verschillende politiediensten te coördineren en door bij voorbeeld het gebruik van bepaalde technieken en tactieken te regelen.

Onverminderd de bevoegdheden van de gerechtelijke overheden, kan de Minister van Justitie algemene richtlijnen richten tot de politiediensten, noodzakelijk voor de uitvoering van de taken inherent aan de opdrachten van gerechtelijke politie.

Het door deze wet aangehaalde gezag van de Minister van Justitie wijzigt niet de bevoegdheden die in dit domein expliciet werden toegekend aan de gerechtelijke overheden.

4.2.2. Coördinatie van beheer (art. 9).

De grondregels inzake eigenlijk beheer van de politiediensten zijn niet grondig veranderd door deze wetgeving. Het beheer van de rijkswacht, de coördinatie van het beheer van gemeentepolitiekorpsen onderling en de coördinatie van het beheer van de rijkswacht en de gemeentepolitie behoren tot de bevoegdheid van de Minister van Binnenlandse Zaken. De Minister van Justitie is bevoegd voor het beheer van de gerechtelijke politie bij de parketten, alsmede voor het medebeheer van de rijkswacht voor bepaalde opdrachten.

De Minister van Justitie zendt ook de algemene richtlijnen inzake opdrachten van gerechtelijke politie ter informatie aan de burgemeester wanneer deze richtlijnen een rechtstreekse invloed hebben op de organisatie van de gemeentepolitie.

Om een doelmatig gebruik van de politiemiddelen te verwezenlijken en om de onderlinge samenwerking te bevorderen, lichten de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken elkaar in omtrent de krachtlijnen van hun beheer ten aanzien van de onder hun gezag geplaatste politiediensten. Zij coördineren eveneens het beheer van de algemene politiediensten. Naar analogie met deze coördinatie houden zij eveneens regelmatig contact met de Minister van Verkeerswezen voor wat de bijzondere politiediensten betreft.

Mits naleving van de bevoegdheden van de plaatselijke overheden, kan de Minister van Binnenlandse Zaken, in het raam van zijn bevoegdheid tot coördinatie, aanbevelingen geven aan de gemeentelijke politiekorpsen. Deze aanbevelingen beogen een harmonieuze en doeltreffende ontwikkeling van een goede algemene politie, met name door het stimuleren van bepaalde nuttige initiatieven, b.v. het verzekeren van een permanente politionele aanwezigheid.

4.2.3. Coördinatie van het beleid (art. 9 en 10).

De door het art. 9 voorziene coördinatie van het politiebeleid dient gerealiseerd te worden door de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken, in nauw overleg met de Ministers die bevoegdheden van bijzondere politie hebben, meer in het bijzonder dan de Minister van Verkeerswezen.

Op die manier kan onder meer een evenwichtige verdeling van de prioritaire taken tot stand komen. Dit evenwicht heeft niet alleen betrekking op de onderdelen van de openbare macht die onder de bevoegdheid van die Ministers

vallen, maar ook, wat de gemeentepolitie en de rijkswacht betreft, op de taken van gerechtelijke politie en bestuurlijke politie.

Het door het art. 10 omschreven lokaal en provinciaal overleg draagt eveneens bij tot de coördinatie van het beleid.

Dit overleg strekt ertoe de functies van de gerechtelijke en bestuurlijke politie op elkaar af te stemmen en de samenwerking onder de politiediensten te bevorderen.

Wat het eerste aspect betreft, kunnen in de huidige stand van zaken de volgende bedenkingen gemaakt worden :

1° de essentiële rol van de lokale politieoverheden die mits de naleving van de principes van de scheiding der machten en de gemeentelijke autonomie met elkaar overleg dienen te plegen. Alhoewel de politieoverheden de gezagdragende organen zijn ten aanzien van de politiediensten, dient het aandeel van elke partner in het overleg als evenwaardig te worden beschouwd;

2° het bij voorkeur aanwenden van de strafrechtelijke of bestuurlijke invalshoek voor het handhaven van de rechtsorde t.o.v. bepaalde fenomenen zal in grote mate bepaalde worden door de plaatselijke toestand en omstandigheden;

3° de afstemming van beide componenten zal dienen gepaard te gaan met een meer doorgedreven en harmonieuze coördinatie tussen het opsporings- en vervolgingsbeleid.

Het tweede aspect van het vijfhoeksoverleg, met name het samenwerken tussen de politiediensten, kan o.m. worden bereikt door het uitschakelen van het dubbelwerk. Het bepalen van prioriteiten in de werking van de politiediensten is hiertoe een middel en een aanzet.

Het overleg, dat in eerste instantie casueel zal zijn, beoogt uiteindelijk het bevorderen en het bekomen van algemene beleidsbeslissingen die worden vastgelegd in protocollen.

Het niveau waarop het overleg in het gerechtelijk arrondissement geschiedt, zal zelden dat van het arrondissement zelf of de gemeente zijn. Het zullen daarentegen factoren zijn zoals criminogeen gevoelige zones, sociaal-economisch entiteiten, natuurlijke grenzen die het niveau van het overleg bepalen.

Een gelijkaardig overleg wordt eveneens ingesteld op provinciaal niveau. Inhoudelijk zal dit overleg in hoofdzaak tot doel hebben het lokaal overleg aan te moedigen en er de nodige lessen uit te trekken. De provinciegouverneur en de procureur-generaal hebben een stimulerende rol en nemen eraan deel.

Tenslotte kan op initiatief van de bevoegde overheden een dergelijk overleg georganiseerd worden voor het optreden van bestuurlijke politie van algemene politiediensten in die plaatsen waar de bijzondere politiediensten een bijzondere bevoegdheid uitoefenen.

4.2.4. De leiding (art. 8).

Bij het vervullen van hun opdrachten staan de politieambtenaren uitsluitend onder de leiding van de meerderen van de politiedienst waartoe deze politieambtenaren behoren, behoudens uitdrukkelijke overeenkomsten die met andere politiediensten worden aangegaan.

Naast hun bevoegdheden van officier van gerechtelijke of van bestuurlijke politie, oefenen bepaalde officieren een leidinggevende rol uit binnen hun politiedienst. Die officieren zijn met dergelijke leidinggevende taak belast teneinde een optimale en coherente uitvoering van de opdrachten te bevorderen. De Commandant van de rijkswacht ontvangt de bevelen of algemene richtlijnen van de Ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie. De vorderingen van de bestuurlijke en gerechtelijke overheden voor de rijkswacht worden in principe aan de distriktcommandanten gericht.

De korpschef van de gemeentelijke politie ontvangt de bevelen van de burgemeester en de richtlijnen van de Minister van Justitie, alsook de vorderingen van de andere bestuurlijke overheden of van de gerechtelijke overheden. In de grote korpsen kunnen op basis van een overleg met betrokken overheden die vorderingen aan bepaalde diensthooftden overgemaakt worden.

De hoofdcommissaris voor gerechtelijke opdrachten of in bepaalde gevallen de officier belast met de leiding van een brigade ontvangt de richtlijnen van de procureur des Konings en de vorderingen van de andere gerechtelijke overheden.

De officieren die aan het hoofd van een politiedienst staan moeten niet alleen toezien op de uitvoering van de bevelen en vorderingen die rechtstreeks tot hen worden gericht, maar moeten bovendien alle nuttige onderrichtingen verstrekken opdat de uiteindelijke uitvoering van de bevelen door één van hun ondergeschikten uitgevoerd, zou geschieden met de vereiste spoed en beroepsbekwaamheid.

Art. M5. 5. OPDRACHTEN VAN DE POLITIEDIENSTEN.

Art. 5.1M5. 5.1. ALGEMEEN.

De opdrachten en de bevoegdheden van de politiediensten werden in de mate van het mogelijke en rekening houdend met de specificiteiten van elke politiedienst op een eenvormige wijze bepaald.

5.1.1. Opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie (art. 14 en 15).

De opdrachten van bestuurlijke politie werden niet fundamenteel gewijzigd voor de gemeentepolitie en de rijkswacht. Zij worden wel verduidelijkt wat betreft de wijze waarop de bestuurlijke politie wordt uitgeoefend. De opsomming bevestigt en verduidelijkt de vroegere algemene opdracht tot handhaving van de openbare orde met inbegrip van het toezicht op de naleving van de wetten en verordeningen.

Het uitoefenen van een algemeen toezicht en controles op de plaatsen waartoe zij wettelijk toegang hebben, beoogt die plaatsen waarvan de toegang hen niet krachtens de wet ontzegd is. Dit is onder meer het geval voor die plaatsen die in art. 26 en 27 van de wet of in andere bijzondere wetten, zoals de besluitwet op de openbare dronkenschap, de wet op de handelspraktijken, de wet op de springstoffen, de wapenwet, de wet op de bewakings- en beveiligingsondernemingen worden vermeld.

De gemeentepolitie en de rijkswacht hebben, binnen het raam van de bestuurlijke politie, een informatieopdracht ten aanzien van een aantal overheden. De informatieopdracht van de gemeentepolitie wordt in eerste instantie omschreven door de burgemeester en in het algemeen door de Minister van Binnenlandse Zaken. De informatieopdracht van de rijkswacht wordt bepaald in de wet op de rijkswacht en nader omschreven door de Minister van Binnenlandse Zaken. De algemene informatieopdracht inzake bestuurlijke politie wordt gedeeltelijk omschreven in de omzendbrief van 10 december 1987 betreffende de gecoördineerde algemene richtlijnen inzake ordehandhaving, verschenen in het Staatsblad van 19 december 1987.

De gerechtelijke politie bij de parketten heeft geen opdrachten van bestuurlijke politie. Indien zij tijdens de uitoefening van haar opdrachten van gerechtelijke politie kennis krijgt van informatie die voor de uitoefening van de bestuurlijke politie van belang kunnen zijn, brengt zij daarvan binnen de gepaste termijnen de bevoegde overheden van bestuurlijke politie op de hoogte.

De gemeentepolitie en de rijkswacht dienen tevens bijstand te verlenen aan eenieder die in gevaar verkeert. De opdrachten van gerechtelijke politie krijgen dezelfde omschrijving voor de gerechtelijke politie bij de parketten, de gemeentepolitie en de rijkswacht. Ondanks enkele vormwijzigingen en een modernere formulering, blijft de omschrijving van het begrip gerechtelijke politie traditioneel. Er dient nochtans opgemerkt te worden dat het art. 15, 4° bepaalt dat de rijkswacht, de gemeentepolitie en de gerechtelijke politie bij de parketten als taak hebben "het verslag van hun opdrachten en inlichtingen die zij naar aanleiding ervan hebben ingewonnen te bezorgen aan de bevoegde overheden". Het toepassen van deze beschikking zal het voorwerp uitmaken van richtlijnen van de Minister van Justitie en de gerechtelijke overheden, na overleg met de betrokken politiediensten.

5.1.2. Bijstandsfunctie (art. 46).

Dit artikel beoogt niet de personen die in gevaar verkeren zoals aangehaald in het artikel 14 van de wet, maar wel hulpbehoevenden en slachtoffers van misdrijven.

Aan de politiediensten wordt opgedragen deze personen die hulp of bijstand vragen in contract te brengen met gespecialiseerde diensten. De gespecialiseerde bijstandstaken worden echter aan andere hulpverleners dan de leden van de politiediensten toevertrouwd. Daarom dienen deze hulpverleners en politieambtenaren nauwe contacten met elkaar te onderhouden.

De politiediensten bekleden een sleutelpositie inzake de bijstand aan de slachtoffers van misdrijven. Deze personen komen immers - door de omstandigheden van de zaak zelf vaak in eerste en zelfs soms in enige instantie in aanraking met politiediensten. Van de politiediensten moet kunnen verwacht worden dat zij aan de slachtoffers van de meest uiteenlopende misdrijven een basisdienstverlening verzekeren die bestaat uit :

- een goede eerste opvang waarin praktische hulp en emotionele steun niet ontbreken;
- een hercontactname met voldoende informatie om angstgevoelens te verminderen en het nemen van preventieve maatregelen te bevorderen;
- een doorverwijzing naar gespecialiseerde diensten waarbij niet mag vergeten worden dat andere personen, zoals familie en vrienden een belangrijke rol kunnen spelen.

De politie mag zich echter niet in de plaats stellen van de specifieke geïndividualiseerde slachtofferzorg, die aan gespecialiseerde diensten moet worden overgelaten. De politiediensten dienen wel goede contacten met deze diensten te onderhouden ten einde de verwijzingsfunctie optimaal te laten verlopen.

In dit verband zullen o.m. de richtlijnen van de omzendbrief OOP 15 d.d. 26 augustus 1991 met betrekking tot de politieke slachtofferhulp dienen nageleefd, evenals deze van de Minister van Justitie die door zijn schrijven van 19 februari 1990 onder referte 13/2.134 eveneens richtlijnen aan de procureurs-generaal heeft gericht met betrekking tot het verstrekken van inlichtingen door politiediensten aan slachtoffers van misdrijven.

5.1.3. Het lenen van de sterke arm (art. 44).

Het optreden van de politiediensten "met de sterke arm" steunt op het feit dat zij behoren tot de openbare macht : één van de doeleinden van de openbare macht bestaat erin dat ze de sterke arm leent aan de bestuurlijke en de gerechtelijke overheden binnen de grenzen van de gevallen voorzien door de wet alsook binnen de grenzen van de opdrachten en de bevoegdheden van de verschillende onderdelen van de openbare macht.

De opdracht die toekomt aan de gevorderde politiediensten bestaat eruit de vorderende ambtenaar, officier of gerechtsdeurwaarder te beschermen tegen elke aanslag op zijn fysieke integriteit en het nodige te doen opdat hijzelf de moeilijkheden en hinderpalen kan wegnemen die de uitvoering van zijn opdracht belemmeren. Zo zal bijvoorbeeld voor het openen van een slot de gerechtsdeurwaarder zelf een beroep dienen te doen op een slotenmaker. Zo zal hij ook in het raam van de uitoefening van het ouderlijk gezag gebeurlijk zelf de kinderen dienen te vatten en mee te nemen. De gevorderde politieambtenaar neemt niet deel aan de vaststellingen die voortvloeien uit de opdracht toegekend aan de vorderende ambtenaar. Dit voorschrift is voldoende gekend voor de vaststelling van overspel, en het dient ook toegepast te worden in de andere gevallen waar beroep dient gedaan te worden op de sterke arm. Hij wordt ook niet belast met het opstellen of het ondertekenen in hoedanigheid van

getuige van het verslag inzake het optreden van de vorderende ambtenaar.

De politieambtenaar wordt wel verondersteld proces-verbaal op te stellen van inbreuken die zouden gepleegd worden tijdens de vaststellingen van de vorderende ambtenaar of verslag uit te brengen van zijn eigen activiteiten.

5.1.4. Het betekenen van gerechtelijke bevelen (art. 44).

De opdracht gerechtelijke bevelen te betekenen en ten uitvoer te leggen wordt uitgevoerd overeenkomstig de organisatie van de politiediensten. De gerechtelijke bevelen zijn deze die innig verbonden zijn met de functie van gerechtelijke politie : het betreft onder meer het bevel tot huiszoeking, het bevel tot medebrenging, het bevel tot aanhouding, het bevel tot onmiddellijke aanhouding. Deze bevelen, gericht aan de functie van de leidinggevende officier van een bevoegde politiedienst, worden uitgevoerd overeenkomstig de regels van beheer en hiërarchie eigen aan elke politiedienst.

5.1.5. Het inwinnen van inlichtingen (art. 39).

Om hun taken inzake bestuurlijke politie en gerechtelijke politie, te vervullen, dienen de politiediensten te beschikken over de nodige informatie of inlichtingen. Zij dienen deze informatie te verwerken en indien nodig deze informatie of inlichtingen mede te delen aan de politieoverheden en andere politiediensten binnen de perken van hun respectievelijke bevoegdheden.

Het opsporen van informatie en het aanleggen van gegevensbestanden gebeuren overeenkomstig de wet en binnen de perken van de richtlijnen van de bevoegde overheden. Richtlijnen van de Minister van Binnenlandse Zaken en van de Minister van Justitie werden reeds uitgevaardigd respectievelijk i.v.m. de ordehandhaving en het beheer van informanten.

Overeenkomstig bovenvermelde richtlijnen worden de politiediensten gemachtigd informatie van persoonlijke aard in te winnen alsook informatie betreffende gebeurtenissen, groeperingen en personen. Het verzamelen en het verwerken van die gegevens beperken zich tot hetgeen noodzakelijk is voor het voorkomen van concrete bedreigingen en het beteugelen van de misdrijven.

De geregistreerde gegevens dienen objectief te zijn en periodiek te worden geverifieerd, zowel wat betreft hun bron, hun inhoud als de juistheid en betrouwbaarheid ervan. Inlichtingen omtrent een persoon met als enige reden dat deze o.m. van een bepaalde raciale afkomst zou zijn, bepaalde religieuze of filosofische opvattingen of een bepaalde seksuele geaardheid zou hebben, mogen niet verwerkt worden.

Bij het inwinnen en verwerken van gegevens dient bovendien de wetgeving op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten aanzien van het verwerken van persoonlijke gegevens, strikt nageleefd te worden.

Binnen het kader van een welbepaald onderzoek en overeenkomstig de bevoegdheden van de betrokken partijen mogen de voor politiedoeleinden verzamelde en geregistreerde gegevens van persoonlijke aard worden meegedeeld aan andere politieoverheden en -diensten voor zover die binnen het raam van hun bevoegdheden er een wettelijk belang bij hebben deze te verkrijgen. Zo kan de onderzoeksrechter in dit raam dus kennis krijgen van de inhoud van de gegevensbestanden van gerechtelijke politie.

De gegevens waarvan sprake worden aan officiële inlichtingendiensten slechts op vraag medegedeeld en verspreid voor zover die gegevens onontbeerlijk zijn voor de uitoefening van hun opdracht en voor zover het doel van het verzamelen of het verwerken ervan verenigbaar is met de redenen die ten grondslag liggen aan het inwinnen van de inlichtingen.

[Art. 5.2M5](#). 5.2. SPECIFIEKE OPDRACHTEN.

5.2.1. Politie van het wegverkeer (art. 16).

De gemeentepolitie wordt meer in het bijzonder belast met de politie van het wegverkeer in de agglomeraties en de rijkswacht buiten de agglomeraties en op de autosnelwegen.

Deze taakverdeling geldt zowel voor de bestuurlijke als voor de gerechtelijke politie met inbegrip van de vaststelling van verkeersongevallen.

Onder agglomeratie wordt verstaan een stedelijke zone gekenmerkt door een doorlopende bebouwing en met meestal een hogere bevolkingsdichtheid. De gemeentepolitie neemt bij voorrang de politie van het wegverkeer in die zone waar. De rijkswacht neemt in principe geen schikkingen om op te treden in de agglomeratie waar er voldoende gemeentepolitie aanwezig is.

De rijkswacht treedt op op de autosnelwegen, autowegen en hun toegangen. Zij zal ook meer in het bijzonder ingezet kunnen worden voor het vrijhouden van de verbindingen in al de gevallen waar een bovenlokaal belang in het gedrang komt, zoals bij voorbeeld in de context van de nationale luchthaven te Zaventem of wanneer de bevoorrading van het land bedreigd is.

Dit belet evenwel niet dat de politiedienst die het eerst op de plaats van een ernstig ongeval toekomt, ambtshalve optreedt en alle nuttige maatregelen treft om inbreuken te doen ophouden, de gewonden in veiligheid te brengen, elk nieuw ongeval of incident te voorkomen en de verkeersvlotheid te verzekeren, in afwachting dat de prioritair bevoegde politiedienst optreedt.

De praktische modaliteiten hiervan kunnen worden verduidelijkt o.a. binnen het raam van de omzendbrief OOP 13 van 26 april 1990 houdende de algemene richtlijnen betreffende de coördinatie van het optreden van de gemeentepolitie en de rijkswacht in het kader van de bestuurlijke politie of van het in het artikel 10 van deze wet bepaalde vijfhoeksoverleg.

5.2.2. Ramp, onheil of schadegeval (art. 17).

De nieuwe formulering vult voor de gemeentepolitie en de rijkswacht de vroegere bepalingen aan door het beklemtonen van de dwingende noodzaak het optreden van de gemeentepolitie en rijkswacht te coördineren. Deze coördinatie moet trouwens in een meer algemeen kader worden geplaatst, rekening houdend met de coördinatie en de planning voor het optreden door de hulp- en politiediensten zoals bepaald krachtens de wet van 31 december 1963 op de civiele bescherming en de rampenplannen op nationaal, provinciaal of lokaal vlak zoals bepaald in de omzendbrief van 11 juli 1990, inzake de rampenplannen voor hulpverlening ter uitvoering van de wet van 21 januari 1987 met betrekking tot de risico's van zware ongevallen bij bepaalde industriële activiteiten verschenen in het Staatsblad van 5 september 1990.

Overeenkomstig de verschillende hieromtrent opgestelde omzendbrieven verzekert het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering een permanentie 24 uur op 24. Dit centrum heeft in deze aangelegenheden met nationale of buitengewone gevolgen een zeer belangrijke rol.

Rekening houdend met de bijzondere omstandigheden en met de kenmerken van de politiediensten worden o.a. in de provinciale of lokale rampenplannen bepaalde opdrachten die specifiek zijn voor het optreden in geval van onheil of schadegeval, bij voorrang opgedragen aan de gemeentepolitie (b.v. inlichten van de bevolking) of aan de rijkswacht (afzonderen en controleren van toegangen in geval van nucleaire ramp, het identificeren van de slachtoffers).

5.2.3. Toezicht op de geesteszieken, op de geïnterneerden en op de voorwaardelijk in vrijheid gestelde veroordeelden (art. 18, 19 en 20).

De rijkswacht en de gemeentepolitie worden ermee belast toezicht te houden op personen die een potentieel gevaar kunnen inhouden voor zichzelf of voor derden.

De toezichthoudende activiteiten zijn niet van algemene of permanente aard, doch worden georiënteerd naar potentiële gevaarssituaties. Zo worden binnen dit raam de gemeentepolitie en de rijkswacht ondermeer belast toezicht uit te oefenen op bepaalde geesteszieken, bepaalde op verlof of op proef vrijgestelde geïnterneerden, en op bepaalde voorwaardelijk in vrijheid gestelde veroordeelden.

Deze twee politiediensten zijn uiteraard noch opgeleid noch uitgerust om geesteszieken gedurende lange tijd vast te houden of over te brengen. De bevoegde overheden zorgen en dus voor dat het toezicht van deze politiediensten zo vlug mogelijk wordt overgenomen en dat de betrokken personen zo vlug mogelijk worden overgebracht door bevoegd personeel. De politieambtenaren doen beroep op de bevoegde diensten en personen om toezicht te houden op de betrokken personen en om hun de nodige zorgen te verstrekken. In de gevallen voorzien door het art. 42 zullen de politieambtenaren de bijstand kunnen vorderen van bevoegde of geschikte personen om geesteszieken te bewaken, te verzorgen of desgevallend over te brengen naar de bevoegde overheden of diensten.

Voor het overige handelen de politiediensten, ten aanzien van de geesteszieken binnen de perken van hun bevoegdheden en overeenkomstig de vorderingen en de richtlijnen, meer bepaald de omzendbrieven van de procureur-generaal van Antwerpen van 6 november 1991 en van de procureur-generaal van Brussel van 13 februari 1992.

Voor bepaalde geïnterneerden moeten gelijkaardige voorzorgsmaatregelen genomen worden.

De politiediensten zijn eveneens binnen de perken van hun politiebevoegdheden belast met de uitoefenen van het toezicht op de naleving van bepaalde voorwaarden toepasselijk op vrijgelaten of in vrijheid gestelde personen binnen het kader van de wet op de voorlopige hechtenis.

Het algemene toezicht op de voorwaardelijk in vrijheid gestelde veroordeelden of op de in vrijheid gestelde of gelaten verdachten, is bijzonder delicaat. Dit is ook het geval voor de personen hierboven vermeld.

De uitvoering van dit toezicht mag niet ontaarden in plagerijen of een al te inquisitoriale vorm aannemen maar moet in functie van het algemeen belang van de maatschappij gebeuren.

De aan de rijkswacht en de gemeentepolitie toevertrouwde opdrachten, en de ermee gepaard gaande taakuitvoering, maakt het voor die politiediensten noodzakelijk regelmatig contact te onderhouden met andere sociale partners, zoals de sociale diensten en de probatiecommissies. Eventuele samenwerkingsvormen met die diensten worden na overleg vastgelegd en zo nodig wordt gespecialiseerd personeel ingezet voor dat soort taken.

In de uitoefening van hun bevoegdheden van bestuurlijke en gerechtelijke politie, kunnen de leden van de verschillende politiediensten eveneens ontsnapte of op te sporen veroordeelden of gevangenen aantreffen, of inlichtingen verkrijgen in verband met die personen of hun schuilplaats. In die omstandigheden dienen de politieambtenaren de gezochte personen te vatten en te handelen overeenkomstig de richtlijnen van de bevoegde overheden.

5.2.4. Toezicht op vreemdelingen (art. 21).

De rijkswacht en de gemeentepolitie worden belast met het toezien op de toepassing van de wetgeving inzake de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. De zeevaartpolitie krijgt uitdrukkelijk een gelijkaardige opdracht toevertrouwd. Hiervoor dienen deze politiediensten de nodige controles en opsporingen te verrichten. De wetgeving op de vreemdelingen impliceert dat controles met betrekking tot de toegang van bepaalde vreemdelingen tot het grondgebied systematisch kunnen geschieden. Dit is niet het geval wanneer hun hoedanigheid van vreemdeling a priori niet vaststaat. Overeenkomstig art. 34 § 3 kunnen in die gevallen dan wel de overheden van bestuurlijke politie bepaalde, zelfs systematische, identiteitscontroles

voorschrijven teneinde de naleving te verzekeren van de bovenvermelde wetgeving.

Elke politieambtenaar die, zonder uitdrukkelijk belast te zijn met de vreemdelingenpolitie, binnen het raam van zijn ambtsverrichtingen een vreemdeling in een onwettige toestand aantreft, treft ten aanzien van die persoon de onontbeerlijke maatregelen of doet ze treffen. Hij zal meer bepaald zich tot de Dienst voor Vreemdelingenzaken dienen te richten en zich schikken naar hun richtlijnen. Intussen wordt de vreemdeling in onwettige toestand weerhouden. Indien een weerhouden vreemdeling zou trachten zich te onttrekken aan dit toezicht, dient de politieambtenaar de strikt noodzakelijke dwang aan te wenden om dit te beletten en kan hij indien nodig overgaan tot een bestuurlijke aanhouding.

5.2.5. Samenscholingen (art. 22).

De draagwijdte van de opdrachten die vroeger door hun respectievelijke organieke wetten aan de rijkswacht en de gemeentepolitie werden toevertrouwd, wordt voortaan verduidelijkt. Het betreft hier niet een louter passieve opdracht die zich beperkt tot het voorbereiden van het uiteendrijven van bepaalde samenscholingen of van de er nauw mee verbonden aanhoudingen.

Integendeel. Vermits de rechten tot vergaderen, tot samenkomst en betoging gewaarborgd worden door de grondwet, dienen de politiediensten ertoe bij te dragen dat deze vergaderingen, samenkomsten en betogingen vreedzaam en zonder verstoring kunnen verlopen. Binnen het raam van de hun hier toevertrouwde opdracht, plegen de gemeentepolitie en de rijkswacht met instemming of in opdracht van de bestuurlijke overheden in deze context overleg met de inrichters van die bijeenkomsten en bespreken de modaliteiten van het verloop. Zij suggereren om bepaalde maatregelen te doen treffen door de organisatoren en treffen zelf maatregelen om het normale leven van de niet betrokken personen niet te verstoren, o.a. door het nemen van verkeersmaatregelen, het escorteren van bepaalde personen die zich verzamelen, enz... .

Verder organiseren de gemeentepolitie en de rijkswacht de vrije doorgang van de deelnemers aan de bijeenkomst. Zij regelen het verkeer opdat enerzijds de deelnemers de verzamelplaatsen zouden kunnen bereiken of verlaten en anderzijds diegenen die niet deelnemen deze plaatsen kunnen vermijden. Zij winnen over een bepaalde gebeurtenis inlichtingen in, voeren patrouilles uit, richten controleposten op en treffen de vereiste bewakings- en beschermingsmaatregelen.

De rijkswacht en de gemeentepolitie worden belast met het uiteendrijven van de samenscholingen die gepaard gaan met bepaalde misdaden of wanbedrijven (art. 22, 2°) en treffen dus, onder het gezag van de bevoegde bestuurlijke overheden, de noodzakelijke maatregelen. Deze bepaling heeft betrekking op de gewapende samenscholingen alsook op bepaalde ongewapende samenscholingen die vroeger door het art. 173 van de nieuwe gemeentewet en art. 33 eerste lid van de wet op rijkswacht beoogd werden.

De rijkswacht en de gemeentepolitie zijn er ook mee belast de samenscholingen uiteen te drijven die de uitvoering van de wet, van politieverordeningen of gerechtelijke beslissingen hinderen (art. 22, 4°). Het betreft voornamelijk de bestuurlijke verordeningen en reglementen zowel van nationale, provinciale, gemeentelijke, gewestelijke en gemeenschapsoverheden als van gerechtelijke overheden.

Ter gelegenheid van deze uiteendrijvingen, kunnen de gemeentepolitie en de rijkswacht bestuurlijke aanhoudingen verrichten op basis van artikel 31 3de lid van de wet.

De misdaden en wanbedrijven die gepleegd worden tijdens samenscholingen worden in de mate van het mogelijke vastgesteld en binnen regelmatige termijnen aan de procureur des Konings ter kennis gebracht. Het probleem stelt zich hier met name voor de bestuurlijke aanhouding van bepaalde personen waarvan sprake in art. 31, 3°. Het dient opgemerkt dat in uitbreiding van het door deze wet opgeheven art. 176 van de nieuwe Gemeentewet, de rijkswacht niet alleen de burgemeester of de korpschef inlicht wanneer zij overgaat tot een ambtshalve uiteendrijving van samenscholingen op grond van art. 16 en 22 van deze wet, maar ook wanneer zij zich ophoudt in de nabijheid van een grote volkstoeloop.

5.2.6. Politie der gevangenen en bescherming van de overbrenging (art. 23).

Voor het uitvoeren van de opdrachten van gerechtelijke politie die toevertrouwd of opgedragen worden door de bevoegde overheden, kan elke politiedienst ertoe gebracht worden om gevangenen uit te halen, over te gaan tot een verhoor, een confrontatie, een huiszoeking of inbeslagnemingen. In dergelijke gevallen is het de politiedienst zelf die belast is met de uitvoering van deze opdrachten van gerechtelijke politie die de uithaling van de gevangenen verricht, tenzij dat de gerechtelijke overheden een andere dienst vorderen.

Aldus kan het gevaar dat de persoon teweegbrengt die uit een strafinrichting gehaald werd voor de noodwendigheid van een gerechtelijke opdracht, de gerechtelijke overheid ertoe laten besluiten om de taak tot uitvoering van de uithaling toe te vertrouwen aan de rijkswacht. Het spreekt overigens vanzelf dat het bestuur der strafinrichtingen deze persoon naar het justitiepaleis kan brengen samen met de personen die moeten verschijnen en dat bijzondere afspraken te dien einde gemaakt kunnen worden tussen het bestuur der strafinrichtingen en de politiediensten en zelfs tussen politiediensten onderling.

Wanneer een politiedienst overgaat tot een aanhouding van gerechtelijke politie, dient zij deze persoon ter beschikking te stellen van de bevoegde magistraat of hem over te brengen naar een bepaald huis van bewaring. De politiediensten die overgaat tot dergelijke aanhouding dient de bewaking te verzekeren van de aangehouden persoon en hiertoe de nodige maatregelen te treffen. De personen die het voorwerp uitmaken van een bevel tot onmiddellijke aanhouding of van een vattingsbevel dienen geleid te worden naar de dichtst bijgelegen strafinrichting.

De politieambtenaren van de gemeentepolitie voeren de nodig uithalingen en overbrengingen enkel binnen de grenzen van het gerechtelijk arrondissement uit.

De rijkswacht wordt ermee belast te zorgen voor de handhaving van de orde in de hoven en rechtbanken. In normale omstandigheden moet ze niet de gebouwen bewaken en bestendig in al de audiëntiezalen aanwezig zijn. Het is nochtans wenselijk dat de rijkswacht aanwezig is in de justiepaleizen waar strafrechterlijke zaken hun verloop kennen, teneinde zo snel mogelijk tussen te komen in geval van incidenten. Daartoe kan ze bij voorbeeld tijdens de zittingen regelmatig toezicht uitoefenen en patrouilleren in de lokalen en gebouwen waar die zittingen plaats hebben.

In de gebouwen waar de hoven en rechtbanken zich bevinden, bewaakt de rijkswacht de gevangenen die moeten verschijnen voor de gerechtelijke overheden, openbaar ministerie en de onderzoeksinstanties.

De bewaking van deze gevangenen of aangehouden personen gebeurt voor en tijdens de verschijning voor deze magistraten. Deze opdracht doet geen afbreuk aan het principe dat elke politiedienst die overeenkomstig het artikel 15, 1° en 2° personen aanhoudt en voorleidt voor de magistraat, zelf belast is met het bewaken van deze personen voor, tijdens en na hun verschijning. In dit geval kunnen eveneens bijzondere akkoorden afgesloten worden tussen de betrokken politiediensten.

In bepaalde gevallen dient de rijkswacht de overbrengingen te beschermen die door het bestuur der strafinrichtingen worden uitgevoerd.

Een dergelijke beschermingsmaatregel is eigen aan de specifieke omstandigheden van elk geval afzonderlijk, en wordt beoordeeld door het bestuur der strafinrichtingen of door de gerechtelijke overheden binnen de perken van hun respectievelijke bevoegdheden. Dit zal o.m. zo zijn ten gevolge van het verwachte of werkelijke gevaar dat de overgebrachte of uitgehaalde persoon veroorzaakt of waaraan hij wordt blootgesteld tijdens de overbrenging of de uithaling.

Rekening houdend met de bijzondere omstandigheden eigen aan bepaalde overbrengingen of uithalingen, zal het uitzonderlijk vereist zijn deze uit te voeren met specifieke middelen van de rijkswacht, (bij voorbeeld met behulp van gepantserde of snelle voertuigen of helikopter), waardoor de bescherming op de meest veilige manier wordt georganiseerd.

5.2.7. Het nemen van beveiligingsmaatregelen ten aanzien van gevaarlijke of verlaten dieren (art. 24).

Binnen dit raam dient verwezen te worden naar de verplichtingen die voortvloeien uit de bevoegdheden van de gemeenten overeenkomstig het art. 135, 2de lid, 6° van de nieuwe gemeentewet.

Art. 5.3M5. 5.3. TERRITORIALE BEVOEGDHEID (art. 45).

Aangezien de gemeentepolitie hoofdzakelijk opdrachten uitvoert van lokale aard, blijft de territoriale bevoegdheid van de gemeentepolitie gebonden aan het grondgebied van de gemeente. De bijzondere territoriale bevoegdheid van de brigadecommissarissen blijft behouden.

Art. 45 tweede lid geeft een zekere uitbreiding van de territoriale bevoegdheid van de gemeentepolitie, zoals dit reeds gedeeltelijk het geval was in uitvoering van het door deze wet opgeheven art. 222 van de nieuwe gemeentewet. Deze opgeheven bepaling werd toegelicht door de omzendbrief Pol 31 van 29 april 1988 ter verduidelijking van de bepalingen van het art. 222 van de nieuwe gemeentewet (verschenen in het Belgisch staatsblad van 29 mei 1988), aangevuld door een omzendbrief van 9 november 1989. In bepaalde gevallen beschikt de gemeentepolitie over een achtervolgingsrecht toegekend op het grondgebied van een andere gemeente dat in voorkomend geval wordt aangevuld door een aanhoudingsrecht.

De gemeenteraden van de betrokken gemeenten bepalen de voorwaarden en verschillende modaliteiten van de samenwerking waarvan sprake in art. 45, tweede lid, 1°.

De wet laat bepaalde leden van een politiedienst toe, in uitzonderlijke gevallen, de medewerking te vorderen van andere politieambtenaren in geval van nakend gevaar voor personen (art. 43, derde lid). Binnen dit raam kunnen de leden van een gemeentepolitie dan ook optreden op het grondgebied van een andere gemeente.

In tegenstelling tot hetgeen uitdrukkelijk voorzien was door het reeds aangehaald art. 222, treden de politieambtenaren op het grondgebied van een andere gemeente niet meer op als hulp. Binnen de perken van de gevallen voorzien door de wet op het politieambt en de modaliteiten vastgelegd door de bevoegde overheden en instellingen treden zij op met hun volle bevoegdheid. Dit optreden moet natuurlijk in overeenstemming zijn met het politiebeleid van de bevoegde politieoverheden.

Bij de uithalingen, overbrengingen of aanhoudingen die verricht worden door de leden van de gemeentepolitie, kunnen zij optreden op het grondgebied van een andere gemeente ten gevolge de uitvoering van één der overbrengingen, voorzien in de artikelen 18, 19, tweede lid, 20, tweede lid, 21 en 23. Op te merken valt, alhoewel artikel 23, § 3, voorziet dat de gemeentepolitie deze overbrengingen moet verzekeren binnen de grenzen van het gerechtelijk arrondissement, slaat deze territoriale beperking niet op de overbrengingen van personen, zoals bepaald in de artikelen 18, 19, tweede lid, 20, tweede lid, en 21.

De beperkte territoriale bevoegdheid van de gemeentepolitie sluit niet uit dat een politieambtenaar zich om dienstredenen naar een andere gemeente dient te begeven.

Dit zou bij voorbeeld het geval kunnen zijn voor de gemeentelijke politieambtenaar die zich naar een vormingscyclus, naar een schietoefening of naar een coördinatievergadering begeeft.

Wanneer die politieambtenaar geconfronteerd wordt met een toestand die een dringend politieel optreden vereist en waarbij er geen bevoegde politiedienst ter plaatse is, laat de wet hem toe de eerste dringende politieele maatregelen te treffen, in afwachting dat de door hem zo snel mogelijk verwittigde bevoegde politieambtenaren ter plaatse komen en de zaak overnemen. Dit belet niet dat de politieambtenaar die eerst ter plaatse was op hun vraag zijn medewerking kan blijven verlenen.

Deze bepaling beoogt enkel een politieambtenaar die in functie is en met dienst bevolen is en niet degene die naar zijn werk gaat of ervan terugkeert in een andere gemeente of diegene die met vakantie is. In dit laatste geval zal deze politieambtenaar, als burger, wel gehouden zijn hulp te verlenen in de gevallen omschreven door het art. 422bis van het strafwetboek.

Art. M6. 6. BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE POLITIEAMBTENAREN.

Onverminderd de opdrachten bepaald door bijzondere wetten, worden de opdrachten van de rijkswacht, de gerechtelijke politie bij de parketten (art. 1 van de wet van 7 april 1919) en de gemeentepolitie (art. 170 van de nieuwe gemeentewet) vastgelegd door de wet op het politieambt. Hierin worden ook de bevoegdheden omschreven, toegekend aan de politieambtenaren, om die opdrachten te vervullen.

De verschillende bepalingen verduidelijken dat die bevoegdheden nu eens toegewezen worden aan de politiediensten, dan weer aan de politieambtenaren, of enkel aan sommigen ervan die bekleed zijn met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie of van bestuurlijke politie.

Bovendien worden sommige van die opdrachten of bevoegdheden uitsluitend toegewezen aan politieambtenaren van algemene politie, aan politieambtenaren van de gemeentepolitie en van de rijkswacht, aan politieambtenaren van politiediensten en van bijzondere politiediensten. Andere worden ten slotte toegewezen aan alle politieambtenaren zonder onderscheid.

Art. 6.1M6. 6.1. GEBRUIK VAN DWANG (art. 37 en 38).

Art. 1 van de wet bepaalt dat de politiediensten, en dus de politieambtenaren die er deel van uitmaken, om hun opdrachten te vervullen slechts dwang gebruiken onder de door de wet bepaalde voorwaarden.

De politiediensten dienen inderdaad bij de uitvoering van hun opdrachten soms dwang aan te wenden. Het gebruik ervan wordt overigens min of meer duidelijk geregeld door bepaalde bijzondere wetten.

Art. 37 bepaalt een algemene regel die aan de basis ligt van elk gebruik van dwang of geweld in het kader van de uitvoering van bestuurlijke of gerechtelijke politie en stelt het volgende.

Art. 37. "Bij het vervullen van zijn opdrachten van bestuurlijke politie of gerechtelijke politie kan elke politieambtenaar, rekening houdend met de risico's die zulks meebrengt, geweld gebruiken om een wettig doel na te streven dat niet op een andere wijze kan worden bereikt.

Elk gebruik van geweld moet redelijk zijn en in verhouding tot het nagestreefde doel.

Aan elk gebruik van geweld gaat een waarschuwing vooraf, tenzij dit gebruik daardoor onwerkzaam zou worden."

Het gebruik van geweld wordt dus beheerst door de principes van wettelijkheid, evenredigheid en opportuniteit.

Alvorens geweld te gebruiken, ongeacht de manier waarop het zich veruitwendigt, moet de politieambtenaar zich dus drie vragen stellen :

- is het nagestreefde doel van mijn optreden wettelijk?!

- kan dat doel niet op een minder gewelddadige manier bereikt worden?!

- zijn de dwangmiddelen redelijk en in verhouding, gezien het nagestreefde doel en de specifieke feitelijke omstandigheden?!

Het begrip geweld moet ruim geïnterpreteerd worden, net zoals het in het art. 1 gebruikte begrip "dwangmiddelen".

Dat begrip omvat alle procédés waardoor een persoon wordt geneutraliseerd, gaande van een gewone aanmaning, een armklem tot het doden, maar ook de materiële dwang die bij voorbeeld bestaat in het intrappen van een deur om een persoon te vatten. De in dit artikel uitgevaardigde regels gelden ook als algemeen principe voor elk gebruik van wapens of van speciale middelen zoals spijkereggen, waterkanonnen of traangas.

De algemene principes van art. 37 zijn ook van toepassing op het gebruik van vuurwapens, dat overigens geregeld wordt door art. 38.

De politiediensten en de politieambtenaren hebben als plicht op te treden op een passende en de minst gewelddadige manier. Ze dienen indien mogelijk minder gewelddadige middelen aan te wenden, alvorens wapens te gebruiken.

Het gebruik van geweld is het uiterste middel. Het nagestreefde doel dient een redelijk en gematigd geweld te rechtvaardigen.

Ieder gebruik van geweld moet in de mate van het mogelijke voorafgegaan worden door een waarschuwing. In het algemeen zal dit niet mogelijk noch wenselijk zijn indien een speciale eenheid tussenbeide komt om gijzelaars te bevrijden met verblindende en verdovende granaten of wanneer een politiedienst een huiszoeking verricht met het breken van ruiten of openbreken van deuren om gevaarlijke misdadigers aan te houden. Dat zal ook niet mogelijk zijn wanneer een politiedienst dringend bepaalde hindernissen moet weghalen, bij voorbeeld een wagen die het verkeer hindert, om de hulpdiensten in staat te stellen de plaats van een schadegeval te bereiken of om een opdracht inzake ordehandhaving uit te voeren. De waarschuwing hoeft geen bijzondere vorm te hebben.

Art. 38. "Onverminderd de bepalingen van artikel 37, kunnen de politieambtenaren slechts gebruik maken van

vuurwapens tegen personen in de volgende gevallen :

- 1° in het geval van wettige verdediging in de zin van de artikelen 416 en 417 van het Strafwetboek;
- 2° tegen gewapende personen of in de richting van voertuigen aan boord waarvan zich gewapende personen bevinden, in geval van misdaad of van een op heterdaad ontdekt wanbedrijf in de zin van artikel 41 van het Wetboek van Strafvordering, welke misdaad of welk wanbedrijf met geweld zijn gepleegd, indien redelijkerwijze mag aangenomen worden dat die personen in het bezit zijn van vuurwapens klaar voor gebruik en dat zij deze wapens zullen gebruiken tegen personen;
- 3° wanneer in geval van volstreekte noodzakelijkheid, de politieambtenaren van de gemeentepolitie en rijkswacht de aan hun bescherming toevertrouwde personen, posten, vervoer van gevaarlijke goederen of plaatsen op geen andere wijze kunnen verdedigen.

In dit geval mogen de vuurwapens slechts gebruikt worden overeenkomstig de richtlijnen en onder verantwoordelijkheid van een officier van bestuurlijke politie;

- 4° wanneer in het geval van volstreekte noodzakelijkheid, de politieambtenaren van de gemeentepolitie, de rijkswacht en de gerechtelijke politie bij de parketten de personen die aan hun bescherming zijn toevertrouwd in het raam van de uitvoering van een opdracht van gerechtelijke politie op geen andere wijze kunnen verdedigen.

In dit geval mogen de vuurwapens enkel worden gebruikt overeenkomstig de richtlijnen en onder verantwoordelijkheid van een officier van gerechtelijke politie.

Het gebruik van wapens zoals geregeld in 2°, 3° en 4°, geschiedt eerst na waarschuwing met luide stem of met enig ander beschikbaar middel, een waarschuwingsschot inbegrepen, tenzij het gebruik daardoor onwerkzaam zou worden."

Art. 38 van de wet is ruim geïnspireerd op de vroegere art. 187 en 188 van de nieuwe gemeentewet en op art. 19 en 20 van de wet op de rijkswacht, maar brengt toch essentiële wijzigingen aan.

De wet breidt het gebruik van vuurwapens uit tot sommige gevallen van zware criminaliteit : misdaden en wanbedrijven met geweld, zoals hold-ups of gewelddadige handelingen, gijzelnemingen of terroristische activiteiten.

Aansluitend op de regels van art. 37, die strikter worden toegepast wat het gebruik van vuurwapens betreft, bepaalt de wet aldus dat iedere politieambtenaar niet alleen in geval van wettige verdediging gebruik kan maken van vuurwapens maar ook onder bepaalde voorwaarden in geval van een op heterdaad ontdekt misdaad of wanbedrijf met geweld :

- tegen bepaalde "gevaarlijke" en gewapende personen;
- of tegen voertuigen aan boord waarvan zich dergelijke personen bevinden.

In het nieuwe en in principe uitzonderlijke geval van art. 38, 2°, heeft de wetgever het gebruik van wapens willen beperken tot gevallen waarin sommige gevaarlijke verdrachten, kort na het wanbedrijf of de misdaad die ze net gepleegd hebben, aangetroffen worden of kunnen worden.

Dit gebruik van vuurwapens is overigens slechts toegelaten wanneer de politieambtenaar redelijkerwijze kan veronderstellen dat deze personen beschikken over een vuurwapens dat klaar is voor gebruik en dat zij het zullen gebruiken tegen personen, ook tegen de politiemensen die hen moeten opsporen en onderscheppen.

In geval van absolute noodzakelijkheid kunnen de politieambtenaren van de gemeentepolitie en van de rijkswacht ook gebruik maken van vuurwapens wanneer ze de aan hun bescherming toevertrouwde posten, personen, plaatsen of vervoer van gevaarlijke goederen op geen andere wijze kunnen verdedigen. Die laatste hypothese omvat de wapens, gevaarlijke stoffen of produkten bedoeld in het vroegere art. 187, 2°, van de nieuwe gemeentewet. Ze beoogt echter niet meer de fondsen of documenten zoals de vroegere bepaling van artikel 187, 2°, van de nieuwe gemeentewet. In die gevallen moet het gebruik van vuurwapens steunen op andere bepalingen zoals die welke zijn opgenomen in artikel 38, 2°.

Het gebruik van vuurwapens kan in die omstandigheden slechts geschieden overeenkomstig de onderrichtingen van een officier van bestuurlijke politie. De korpsen zullen trouwens algemene richtlijnen dienen te geven in verband met de gevallen bepaald in art. 38, 3° of andere gevallen. De officier van bestuurlijke politie zal nochtans niet ter plaatse moeten aanwezig zijn en zijn onderrichtingen kunnen zowel gegeven worden voor de aanvang van de dienst als in geval van een incident.

In geval van absolute noodzakelijkheid kunnen de politieambtenaren van de gemeentepolitie, de rijkswacht en de gerechtelijke politie bij de parketten eveneens vuurwapens gebruiken wanneer zij de personen die aan hun bescherming zijn toevertrouwd in het kader van de uitvoering van een opdracht van gerechtelijke politie, op geen andere manier kunnen verdedigen.

In die omstandigheden dienen de vuurwapens ook te worden gebruikt overeenkomstig de richtlijnen van een officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings. Naar analogie met art. 38, 3°, houdt dit voorschrift niet in dat deze officier van gerechtelijke politie ertoe gehouden is om ter plaatse aanwezig te zijn. Zijn onderrichtingen kunnen zowel worden gegeven voor de aanvang van de dienst als in geval van een incident.

Artikel 188 van de nieuwe gemeentewet alsook art. 19 van de wet op de rijkswacht worden opgeheven. Het mogelijk gebruik van vuurwapens om bepaalde samenscholingen uiteen te drijven, werd niet meer opgenomen. Bij ordehandhaving met offensief karakter zal bijgevolg nog slechts gebruik gemaakt kunnen worden van vuurwapens overeenkomstig art. 37 en 38. De taktieken en de uitrusting dienen bijgevolg aangepast te worden ten einde het

verbod op het gebruik van vuurwapens te ondervangen door het gebruik van andere middelen. Algemene onderrichtingen en vooral een goed opgevatte praktische opleiding dienen het gebruik van andere dwangmiddelen alsook het gebruik van vuurwapens te moduleren en te verbeteren.

Art. 6.2M6 6.2. BEVOEGDHEDEN VAN GERECHTELIJKE POLITIE.

6.2.1. De verschillende bevoegdheden die hierna worden vermeld, impliceren het bestaan van een vooraf gekende inbreuk of van een aantal aanwijzingen of vermoedens die het redelijkerwijze mogelijk maken te veronderstellen dat die inbreuk bestaat. De bevoegdheden die op dat vlak aan de politieambtenaren toegewezen worden door het Wetboek van Strafvordering, door deze wet of door de bijzondere wetten, moeten hen toelaten alle elementen van de inbreuken op te sporen en vast te stellen, de bewijzen ervan te verzamelen, de daders ervan aan te houden ten einde ze voor de bevoegde overheden te brengen.

6.2.2. De gerechtelijke fouillering (art. 28 § 2).

Iedere politieambtenaar kan een gerechtelijke fouillering verrichten van de personen die het voorwerp uitmaken van een gerechtelijke aanhouding alsook van de personen ten aanzien van wie aanwijzingen bestaan dat zij overtuigingsstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdaad of wanbedrijf op zich dragen. Deze fouillering kan worden voorafgegaan door een veiligheidsfouillering.

Net zoals bij de bestuurlijke aanhouding, dient de persoon die het voorwerp uitmaakt van een gerechtelijke aanhouding, overeenkomstig art. 28, § 3 eveneens gefouilleerd te worden voor hij in een cel wordt opgesloten.

De gerechtelijke fouillering, die verricht wordt in het kader van de opdrachten van gerechtelijke politie zoals bepaald in art. 15, en de bestuurlijke fouillering kunnen niet worden gelijkgesteld. Zij hebben immers een verschillende finaliteit. Daar waar de mogelijkheid om een bepaalde persoon op te houden met het oog op een bestuurlijke fouillering absoluut beperkt dient te worden en daartoe niet langer dan een uur opgehouden mag worden, worden er minder beperkingen gesteld inzake de gerechtelijke fouillering. De aard van het optreden van bestuurlijke politie en van gerechtelijke politie alsook het voorafgaand bestaan van inbreuken of ernstige aanwijzingen van misdaden of wanbedrijven rechtvaardigen dit verschil.

In elk geval mag een gerechtelijke fouillering niet langer duren dan de normale tijd die daarvoor nodig is, rekening houdend met de feitelijke omstandigheden. Behalve bij een vrijheidsberoving in het kader van de wet op de voorlopige hechtenis mag de te fouilleren persoon niet langer dan zes uur opgehouden worden met het oog op zijn fouillering. In geval van een vrijheidsberoving, mag de fouillering uiteraard geschieden na de tijdsspanne van zes uur. Die tijdsspanne bevat eveneens de duur van de fouillering zelf.

De gerechtelijke fouillering wordt verricht door een politieambtenaar of eventueel door een daartoe opgevorderde persoon onder verantwoordelijkheid en overeenkomstig de algemene en bijzondere richtlijnen van een officier van gerechtelijke politie. Deze dient niet noodzakelijk aanwezig te zijn op de plaats van de fouillering. Zo kan een dergelijke fouillering gebeuren volgens de richtlijnen van een officier van gerechtelijke politie die de permanentie waarneemt op de politiepost of eenheid van de rijkswacht.

De gerechtelijke fouillering van een persoon hoeft niet noodzakelijk en ook niet altijd verricht te worden door een persoon van hetzelfde geslacht zoals bepaalde bestuurlijke fouilleringen. De politiediensten moeten zich wel inspanssen om die doelstelling zo vaak mogelijk te verwezenlijken. Er moeten daartoe duidelijke richtlijnen worden gegeven in de verschillende politiediensten. Hierbij dient niet alleen rekening gehouden met de samenstelling van de politiedienst, maar ook met de verschillende mogelijkheden om de tijd te verlengen waarover men beschikt om de fouillering te verrichten binnen de perken van de wet op de voorlopige hechtenis. In de praktijk kan de onderzoeksrechter immers omwille van de feitelijke omstandigheden steeds een aanhoudingsbevel afleveren indien de persoon weerhouden moet worden. In dit geval moet het mogelijk zijn een persoon van hetzelfde geslacht te vinden als de te fouilleren persoon om deze te fouilleren. De bagage (handtas, boekentas...) van de te fouilleren persoon alsook, in voorkomend geval, zijn kleren moeten niet noodzakelijk gefouilleerd worden door een persoon van hetzelfde geslacht. Zo zal het altijd mogelijk zijn een eerste veiligheidsfouillering te verrichten, de te fouilleren persoon te verzoeken zich uit te kleden in een afgesloten ruimte buiten aanwezigheid van politieambtenaren van een ander geslacht, en zijn kleren te fouilleren. Een dergelijke methode is echter niet altijd ideaal, met name in het kader van de drughandel bijvoorbeeld.

De noodzaak om een persoon te doen uitkleden dient beoordeeld te worden overeenkomstig de algemene onderrichtingen en naargelang de feitelijke omstandigheden. Bovendien mag de bij een fouillering aangewende dwang, enkel geschieden binnen de perken van art. 37 van de wet. Het aanwenden van dwang dient gemoduleerd en beheerst te zijn door middel van een gepaste opleiding. Deze opleiding heeft betrekking op zowel de interventie- en fouilleringstechnieken zelf als de logische beoordeling van elke situatie waarin het aanwenden van dat procédé noodzakelijk is.

Het fouilleren impliceert het mogelijk aanwenden van bepaalde technische middelen, met name het gebruik van honden voor het fouilleren van kleren en bagage bij het zoeken naar bepaalde stoffen.

Dit is ook het geval bij het doorzoeken van voertuigen hetgeen hieronder zal uiteengezet worden.

Net zoals voor de fouillering van bestuurlijke politie mag de politieambtenaar die de fouillering verricht of doet verrichten die fouillering niet laten ontgaan in een onderzoek aan het lichaam, dat slechts bevolen mag worden door de Raadkamer of uitzonderlijk, bij heterdaad, door de onderzoeksrechter, de procureur des Konings of een

officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings. De opleiding binnen de politiediensten beklemtoont het onderscheid tussen de fouillering en het onderzoek aan het lichaam.

6.2.3. Doorzoeken van een voertuig of van ieder ander vervoermiddel (art. 29).

Indien op grond van het gedrag van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van plaats of tijd er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat een voertuig of een ander vervoermiddel werd of wordt gebruikt om een misdrijf te plegen of om overtuigingsstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf op te slaan of te vervoeren, kan iedere politieambtenaar dat voertuig (boot, vliegtuig, trein ...) of dat vervoermiddel doorzoeken.

Dergelijke doorzoeking is geen huiszoeking. Zo zijn de cabine van een zware vrachtwagen, een "motor home" die als vervoermiddel gebruikt wordt, een reisvoertuig met couchettes en eventueel gordijnen gewone voertuigen die kunnen doorzocht worden op basis van artikel 29 van de wet.

Een huiszoekingsbevel is slechts vereist in de gevallen waarin niet alleen het voertuig ingericht is als woning, maar het ook werkelijk gebruikt wordt als verblijf op het ogenblik van de controle. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de caravans of "motor homes" die worden gebruikt door zigeuners of foorframers, voor de cabines van sommige aken of andere boten, op uitzondering van de stuurhut weliswaar.

Het doorzoeken van een voertuig kan ook gebeuren naar aanleiding van de controles voorgeschreven of toegelaten door bijzondere wetten, alsook bij politiealarm. De gerechtelijke fouillering dient onderscheiden te worden van de routinecontroles die verricht worden in het kader van preventiecampagnes of van de controle en het toezicht op voormelde bijzondere wetten, zoals de wet op de politie van het wegverkeer en op de reizende verkopen.

Net zoals voor het voormelde fouilleren van personen moet het aanwenden van eender welk dwangmiddel geanalyseerd en beoordeeld worden in het licht van art. 37.

De duur van het gerechtelijk doorzoeken van een voertuig hangt in ruime mate af van de aard van de inbreuk alsook van de omstandigheden. In sommige gevallen, zoals bij sluikvervoer van verdovende middelen, kan het doorzoeken van het voertuig een gebruik van dwang of een systematische ontmanteling inhouden van bepaalde delen van het doorzochte voertuig.

6.2.4. Huiszoeking met toestemming (art. 55).

Een huiszoeking of opsporing ten huize wordt in principe verricht door een officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings op basis van een huiszoekingsbevel verleend door een onderzoeksrechter of op eigen initiatief in het raam van bepaalde bijzondere bevoegdheden die hem in geval van heterdaad door het Wetboek van Strafvordering toegewezen worden.

Een huiszoeking of een opsporing ten huize kan ook verricht worden door elke politieambtenaar, dus ook door een politieagent, met toestemming van de persoon die het werkelijk genot heeft van de plaats.

Art. 55 van de wet bepaalt dat de toestemming voor een dergelijke huiszoeking of opsporing ten huize vooraf en schriftelijk dient gegeven te worden door de persoon die het werkelijk genot heeft van de plaats of aan wie de plaats toegewezen is.

Krachtens art. 41 moet één van de politieambtenaren die een dergelijke huiszoeking of opsporing ten huize verricht, doen blijken van zijn hoedanigheid door middel van zijn legitimatiebewijs.

Het bij deze gelegenheid opgestelde proces-verbaal vermeldt deze handelingen, de feitelijke omstandigheden van het optreden en eventueel de elementen die toelieten te bewijzen dat de persoon of personen die hun toestemming gegeven hebben, wel degelijk de te doorzoeken plaats betrekken en bezitten en bijgevolg een geldige toestemming hebben kunnen geven. De toestemming van een minderjarige is in dit geval niet geldig.

Deze bepaling strekt ertoe zo goed mogelijk het evenwicht te verwezenlijken tussen de individuele rechten en vrijheden en de noodzaak van een doeltreffende politie.

6.2.5. Processen-verbaal (art. 40).

Alle leden van de algemene politiediensten zonder onderscheid worden gemachtigd proces-verbaal op te stellen van klachten of aangiften die bij hen ingediend worden, alsook van de gedane vaststellingen en de verkregen inlichtingen in verband met die misdrijven. Deze bepaling geeft de mogelijkheid aan alle politieagenten van de gemeentepolitie en aan de gerechtelijke politie bij de parketten een proces-verbaal op te stellen. Meteen wordt dan ook een einde gesteld aan de discussies omtrent de aanpassing van het art. 184 van de nieuwe gemeentewet en van zijn recente wijziging door de wet van 19 juli 1991.

Naargelang van het geval moeten deze processen-verbaal door de betrokken politiedienst overgemaakt worden aan de procureur des Konings, aan de onderzoeksrechter, aan de krijgsauditeur, aan de arbeidsauditeur, en soms zelfs aan verschillende administratieve diensten.

De processen-verbaal zullen naar die bevoegde overheden gestuurd worden via de persoon of de dienst die daartoe binnen elke politiedienst aangewezen wordt door de korpschef of zijn gemachtigde.

[Art. 6.3M6](#) 6.3. HET BEGRIP OFFICIER VAN BESTUURLIJKE POLITIE EN DE BEVOEGDHEDEN VAN BESTUURLIJKE POLITIE.

6.3.1. Het begrip officier van bestuurlijke politie.

Het Wetboek van Strafvordering en diverse bijzondere wetten wijzen de politieambtenaren aan die bekleed zijn met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie of deze van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van

de procureur des Konings. Zij kennen hun bevoegdheden toe meer bepaald in geval van heterdaad van misdaad of wanbedrijf en huiszoeking of opsporing ten huize. Zij beschikken eveneens over de bevoegdheid de openbare macht op te vorderen.

Wat de bestuurlijke politie betreft, had het begrip van officier niet echt een equivalent : art. 4 van de wet verhelpt dat. Verscheidene bepalingen van de wet verlenen specifieke bevoegdheden aan de officieren van bestuurlijke politie. De officier van bestuurlijke politie wordt aldus gemachtigd :

- te beslissen over de ontruiming van bepaalde gebouwen (art. 27);
 - bepaalde fouilleringen te doen verrichten (art. 28, § 1, in fine);
 - bevel te geven tot een bestuurlijke inbeslagneming (art. 30);
 - een bestuurlijke aanhouding te bevestigen (art. 31 tot 33);
 - bepaalde identiteitscontroles voor te schrijven (art. 34);
- in sommige omstandigheden te zorgen voor een adequaat gebruik van dwang, eventueel van vuurwapens (art. 38, derde lid).

De uitoefening van bepaalde bevoegdheden van bestuurlijke politie kan aanleiding geven tot het beperken van de individuele vrijheden. Daardoor, mogen ze slechts worden aangewend na beslissing van een politieambtenaar die bekleed is met een specifieke graad of functie en die daartoe een geschikte opleiding heeft of in overeenstemming met zijn algemene of bijzondere onderrichtingen.

6.3.2. De controle van bestuurlijke politie in het algemeen en het bezoek aan bepaalde plaatsen (art. 14 en 26). Artikel 14 stelt dat de rijkswacht en de gemeentepolitie bij het vervullen van hun opdrachten van bestuurlijke politie toezien op de handhaving van de openbare orde, met inbegrip van de naleving van de politiewetten en -verordeningen. Deze bepaling stelt verder dat zij daartoe een algemeen toezicht uitoefenen en controles verrichten op openbare plaatsen en op plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek, kortom op plaatsen waartoe de toegang hun niet verboden is bij wet.

De bijzondere politiediensten hebben een relatief gelijkaardige bevoegdheid, op weliswaar meer beperkte plaatsen. Artikel 26, verduidelijkt dat die politiediensten steeds de voor het publiek toegankelijke plaatsen alsook de verlaten onroerende goederen kunnen betreden ten einde toe te zien op de handhaving van de openbare orde en de naleving van de politiewetten en -verordeningen. Bij het vervullen van hun dienst kunnen de leden van die politiediensten aldus die plaatsen, die zowel overdag als 's nachts toegankelijk zijn, betreden gedurende de tijd dat het publiek er toegang toe heeft en op de wijze zoals het publiek zelf.

Door die bevoegdheid toe te kennen aan de rijkswacht en aan de gemeentepolitie als politiedienst, heeft de wetgever er de nadruk op willen leggen dat de aldus bepaalde bevoegdheid toebehoort aan de politieambtenaren als leden van een gegeven, gestructureerde en hiërarchische entiteit en dus in het kader van het vervullen van de dienst zoals bepaald door de hiërarchisch meerderen van die politiedienst.

De wet bevestigt de aan de rijkswacht en aan de gemeentepolitie toegewezen bevoegdheid om met inachtneming van de onschendbaarheid van de woning hotelinrichtingen en bepaalde andere logiesverstreckende inrichtingen te bezoeken.

Onder de verschillende aangehaalde bezoeken dient met name verstaan te worden de bevoegdheid die speciaal aan de politie en de rijkswacht toegekend werd bij de wet van 19 februari 1963 houdende statuut van hotelinrichtingen en de wet van 17 december 1963 houdende toezicht op de logementshuizen. In dat opzicht is het belangrijk het principe van de onschendbaarheid van de woning niet uit het oog te verliezen. Sommige van die plaatsen vormen immers een woonplaats, met name in geval degene die de hotelkamer betreft er op een bestendige wijze of voor een lange periode zijn werkelijk verblijf heeft.

Onder "andere logiesverstreckende inrichtingen" dienen met name verstaan te worden landelijke verblijven, verblijven op de boerderij, gemeubileerde vakantiewoningen en gastkamers, zoals bepaald bij het decreet van 16 juni 1981 van de Franse Gemeenschapsraad tot inrichting van landelijke verblijven, verblijven op de boerderij, gemeubileerde vakantiewoningen en gastkamers, alsook toeristische commerciële exploitaties, ongeacht hun benaming, bedoeld in het decreet van 20 maart 1984 van de Vlaamse Gemeenschapsraad houdende het statuut van logementshuizen. Studentenkamers vallen niet onder die benaming.

Kampeerterreinen en kampeerverblijfparken zoals gedefinieerd in artikel 1 van de wet van 30 april 1970 op het kamperen en landbouwbedrijven die hoevekamperen organiseren zoals bepaald bij artikel 2 van het decreet van 20 juli 1976 van de Culturele Raad van de Franse Culturele Gemeenschap tot regeling van het hoevekamperen behoren evenwel tot de andere logiesverstreckende inrichtingen.

Bij de uitvoering van hun algemene opdracht inzake toezicht en controle kunnen de politieambtenaren van de bevoegde politiediensten controleren of de personen die aanwezig zijn op de in art. 26 van de wet bedoelde plaatsen, niet in overtreding zijn met de wetten en verordeningen. Daartoe kunnen zij slechts dwangmiddelen aanwenden in de mate waarin de wet het hun toestaat binnen de perken van art. 37 en kunnen zij bovendien enkel overeenkomstig art. 34 of krachtens bijzondere wetgevingen een identiteitscontrole uitvoeren bij bepaalde personen.

Wanneer de politieambtenaren van de gemeentepolitie, de rijkswacht of bijzondere politiediensten tijdens die controles inbreuken vaststellen, kunnen zij de daders gelasten de toestand of hun gedrag in overeenstemming te brengen met de wet. Zij zijn gemachtigd te verhinderen dat een gevaarlijke toestand of gevaarlijk gedrag blijft duren.

De politieambtenaren van de gemeentepolitie en van de rijkswacht kunnen ook verlaten onroerende goederen bezoeken. Het betreft verlaten plaatsen en niet die plaatsen die tijdelijk geen effectieve of vaste officieel aangestelde bewaker hebben, zoals sommige vakantiekolonies of tweede verblijven buiten het seizoen. Het gaat om een feitelijke toestand, die niet alleen beoordeeld moet worden op basis van getuigenissen, maar ook op basis van de inrichting van de plaats : zo impliceert de term 'verlaten' dat het goed waarvan sprake niet meer gebruikt wordt en dat de eigenaar ervan het niet meer verzorgt.

Deze bepaling maakt het niet mogelijk zonder meer woningen die permanent bewoond zijn door krakers te betreden.

Het lijkt evenwel voorzichtig wanneer men te maken heeft met een eerder permanente bewoning door krakers, het principe van de onschendbaarheid van de woning te aanvaarden en dus de noodzaak van een bevel tot huiszoeking te beoordelen volgens dezelfde criteria als voor een "normale" woning. Het betreden van een dergelijke plaats zal meestal slechts kunnen geschieden op grond van een huiszoekingsbevel, of in geval van heterdaad, door een officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings of ook nog op basis van de toestemming van de bewoner. Een dergelijke plaats kan eveneens worden betreden en ontruimd op grond van artikel 27 van de wet, of een beslissing van een bestuurlijke overheid of een beslissing van een rechtbank.

De voormelde algemene toezichtopdracht wordt toevertrouwd aan de gemeentepolitie en de rijkswacht. In het kader van de uitvoering van een opdracht van gerechtelijke politie kan iedere politieambtenaar op dezelfde manier die plaatsen betreden om de hem toevertrouwde opdracht uit te voeren. Zo ook wanneer hij de dader van een pas gepleegde inbreuk zoekt of wanneer hij op de hoogte wordt gebracht van de aanwezigheid van clandestiene spelers of personen die onwettig of verboden handel drijven. Het dient trouwens opgemerkt te worden dat vele bijzondere wetten aan de politiediensten of aan bepaalde leden ervan de mogelijkheid biedt om bepaalde plaatsen te bezoeken.

Ze laat ook het art. 10 van het decreet van 19 juli 1791 betreffende de organisatie van een gemeentelijke en correctionele politie toe om in bepaalde omstandigheden ontuchthuizen of plaatsen waar kansspelen gehouden worden te betreden. Dit is ook het geval voor de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica, waar het art. 7 § 3 aan bepaalde officieren van gerechtelijke politie de bevoegdheid toekent om lokalen te betreden waar bepaalde stoffen gebruikt worden in groep.

6.3.3. De identiteitscontrole (art. 34).

"De politieambtenaren controleren de identiteit van ieder persoon wiens vrijheid wordt benomen of die een misdrijf heeft gepleegd.

Zij kunnen eveneens de identiteit controleren van ieder persoon indien zij, op grond van zijn gedragingen, materiële aanwijzingen of omstandigheden van tijd of plaats redelijke gronden hebben om te denken dat hij wordt opgespoord, dat hij heeft gepoogd of zich voorbereidt om een misdrijf te plegen of dat hij de openbare orde zou kunnen verstoren of heeft verstoord.

Overeenkomstig de richtlijnen en onder de verantwoordelijkheid van een officier van bestuurlijke politie, kunnen de ambtenaren van bestuurlijke politie eveneens de identiteit controleren van ieder persoon die een plaats wenst te betreden die het voorwerp uitmaakt van een bedreiging in de zin van artikel 28, § 1, 3° en 4°.

Teneinde de openbare veiligheid te handhaven of de naleving te verzekeren van de wettelijke bepalingen met betrekking tot de toegang tot het grongebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, kunnen de overheden van bestuurlijke politie, binnen de perken van hun bevoegdheden, identiteitscontroles voorschrijven, uit te voeren door de politiediensten in de omstandigheden die deze overheden bepalen."

De politieambtenaren controleren dus de identiteit van iedere persoon wiens vrijheid benomen is of die een misdrijf heeft gepleegd.

Indien zij op grond van de gedragingen van een persoon, materiële aanwijzingen of omstandigheden van tijd en plaats redelijke gronden hebben om te denken dat hij wordt opgespoord, dat hij heeft gepoogd of zich voorbereidt om een misdrijf te plegen of ook nog dat hij de openbare orde zou kunnen verstoren of verstoord heeft, kunnen de politieambtenaren die persoon en zijn identiteit controleren.

De identiteitscontroles van personen mogen niet willekeurig en ook niet, behalve in een aantal bijzondere gevallen, systematisch gebeuren. De politieambtenaar die de controle uitvoert, moet een gegronde politieke reden hebben om een identiteitscontrole uit te voeren en moet die reden kunnen verklaren aan zijn hiërarchische meerderen. Zo behouden de politiediensten een zekere beoordelingsvrijheid.

De politieambtenaren moeten opgeleid worden om die identiteitscontroles uit te voeren en om vooral de situaties te beoordelen waarin ze nodig zijn.

Het is op dit vlak absoluut noodzakelijk te voorkomen dat de identiteitscontroles door hun te systematisch karakter, hun frequentie of sommige modaliteiten van de uitvoering ervan, ontaarden in overdreven en hinderlijke politie maatregelen. Ze zouden niet alleen onrust en afkeuring opwekken, maar uiteindelijk ook de efficiëntie ondermijnen van alle identiteitscontroles die nodig zijn voor een efficiënte toepassing van verscheidene bijzondere wetten of die moeten gebeuren op grond van bepaalde bijzondere omstandigheden.

Met uitzondering van de identiteitscontroles die inherent zijn aan de controle op de toegang tot het grondgebied van vreemdelingen zoals vermeld in de commentaar bij art. 21 (punt 5.2.4), mogen de identiteitscontroles in principe en a priori niet systematisch gebeuren. Wanneer echter incidenten te vrezen zijn bij sport-, folkloristische, culturele of

politieke manifestaties, of wanneer sommige bijzondere plaatsen bedreigd worden, kunnen een algemene controle van personen, de foullering ervan en de controle van hun identiteit op dusdanige wijze georganiseerd en gepland worden dat ze met een zekere regelmaat uitgevoerd worden. Die controles gebeuren dan overeenkomstig de onderrichtingen en onder de verantwoordelijkheid van een officier van bestuurlijke politie.

De bestuurlijke overheden, met name de burgemeester of de Minister van Binnenlandse Zaken, kunnen eveneens teneinde de openbare veiligheid systematische identiteitscontroles laten uitvoeren in het kader van bijzondere gebeurtenissen of op bijzondere plaatsen.

De identiteitsstukken van de gecontroleerde persoon moeten aan de politieambtenaar overhandigd worden bij de identiteitscontrole.

Een persoon die weigert zijn identiteit te bewijzen, die zich in de onmogelijkheid bevindt om dat te doen of wiens identiteit twijfelachtig is, kan opgehouden worden gedurende de tijd die nodig is voor de verificatie van zijn identiteit en zulks gedurende ten hoogste twaalf uur.

De gecontroleerde persoon kan verzocht worden de politieambtenaren naar het politiebureau te volgen en er onder bewaking te wachten tot zijn identiteit voldoende bewezen is. Het ophouden van de gecontroleerde persoon, desgevallend na een veiligheidsfoullering, impliceert in principe geen aanwending van dwang noch opsluiting in een cel. Het ophouden van een persoon kan echter tot vrijheidsbeneming en opsluiting leiden zodra het aanwenden van dwang nodig is voor de identiteitscontrole.

De identiteitscontrole gebeurt op basis van de identiteitskaart. De verificatie van de identiteit gebeurt eveneens op basis van de identiteitskaart. De identiteit van een persoon kan echter ook geverifieerd en vastgesteld worden door de controle en verificatie van ieder ander document dat als identiteitskaart geldt, een Belgisch of buitenlands paspoort of rijbewijs. Ze kan ook vastgesteld worden op basis van een militaire identiteitskaart, een jachtvergunning, een beroepskaart. De authenticiteit van de documenten kan eveneens geverifieerd worden.

De identiteit van de gecontroleerde persoon kan eveneens vastgesteld worden dank zij de getuigenis van bekende, geloofwaardige personen.

De duur van de verificatie van de identiteit is afhankelijk van de omstandigheden, zoals de overgelegde documenten, en vergt soms bijkomende controles.

6.3.4. Het doorzoeken en ontruimen van gebouwen of onbebouwde zones door de bestuurlijke politie (art. 27).

In het kader van hun opdracht van bestuurlijke politie kunnen de politieambtenaren van de rijkswacht, de gemeentepolitie en de bijzondere politiediensten bepaalde gebouwen die zelfs niet toegankelijk zijn voor het publiek, zowel overdag als 's nachts doorzoeken en ze eventueel doen ontruimen. In dezelfde omstandigheden kunnen zij vervoermiddelen doen doorzoeken.

Het dergelijk systematisch doorzoeken of ontruimen van gebouwen hetgeen hoofdzakelijk van bestuurlijke aard is, beoogt enkel het opsporen van een gevaar of de oorzaak ervan, en het verwijderen of het beëindigen ervan. Dat is ondermeer nodig bij ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd : bijvoorbeeld in geval van giftige uitwasemingen, gevaar voor ontploffing of bomalarm.

De voor het publiek toegankelijke plaatsen alsook de verlaten goederen waarvan sprake in artikel 26 mogen door de rijkswacht en de gemeentepolitie in dat geval doorzocht en ontruimd worden.

De politieambtenaar mag op eigen initiatief een dergelijke foullering in voor het publiek niet toegankelijke plaatsen echter slechts verrichten :

- op verzoek van de persoon die het werkelijk genot heeft van de plaats of met toestemming van die persoon. Zo kunnen de bevoegde politieambtenaren in sommige gevallen van ernstige familiale geschillen de plaats doorzoeken op verzoek van één van de echtgenoten, samenwonenden en soms zelfs van de kinderen;
- wanneer een hun op die plaats gemeld gevaar op geen andere wijze afgewend kan worden. Zo wanneer ernstige feiten, gehuil, een vechtpartij of schoten gemeld worden door burens of ook nog wanneer een alarminstallatie aanslaat.

In die verschillende hypothesen kan het doorzoeken waarvan sprake slechts gebeuren met het oog op het opsporen van personen die in gevaar verkeren, geslagen echt(en) of kind bij voorbeeld, of van de oorzaak van het gevaar en om het te verhelpen.

Het is duidelijk dat dit doorzoeken niet alleen het optreden beoogt nodig om in de mate van het mogelijke het te vreezen gevaar te voorkomen of te beperken. Het omvat ook de noodzakelijke operaties om de schadelijke gevolgen ervan te beperken. Dat geldt ook bij de nodige doorzoekingen en ontruiming teneinde de eventuele slachtoffers van een ramp hulp te bieden of om te voorkomen dat de situatie die door die ramp ontstaan is, nieuwe slachtoffers maakt of nieuwe schade veroorzaakt.

De aard en de omvang van de te nemen maatregelen zullen nauw verbonden zijn met de omvang en de nakende dreiging, met de aard van het bedreigde belang en met de aard en de omvang van het belang dat tijdelijk opgeofferd moet worden.

In het kader van een optreden steunend op het art. 27, derde lid, kunnen de bevoegde politieambtenaren in voorkomend geval de interventie vragen van hulpdiensten, van de ontmijningsdienst van de krijgsmacht of van de gewapende macht. Zij kunnen ieder ander nuttig persoon vorderen.

Het doorzoeken en ontruimen van een woning of een zone en de onmiddellijke omgeving ervan kan bij nakend

gevaar beslist worden door een bestuurlijke overheid. In bepaalde omstandigheden moet echter zeer snel gehandeld worden. Daarom stelt de wet de officieren van bestuurlijke politie in staat te beslissen over een dergelijke ontruiming. In dat geval beoordelen en evalueren ze eerst de toestand en geven ze nadien richtlijnen.

Zij moeten erop toezien dat de persoon die het werkelijke genot heeft van het gebouw, het vervoermiddel, de doorzochte zone of het doorzochte gebouw, de ontruimde zone of het ontruimde gebouw, in de mate van het mogelijke gewaarschuwd wordt.

Overigens moeten zij de bevoegde burgemeester zo spoedig mogelijk op de hoogte brengen, hetgeen bijzonder belangrijk is. Rekening houdend met de bijzondere verantwoordelijkheden van de bestuurlijke overheden en hun bevoegdheid om het optreden van de politiediensten te moduleren, dient met name de burgemeester immers zo vroeg mogelijk alle nuttige informatie te verkrijgen van de politiediensten.

Bij weigering van de persoon die het genot heeft van de plaats waar het nakende gevaar aanwezig is, zal de bestuurlijke overheid, meestal de burgemeester, maatregelen nemen om het doorzoeken en eventueel de ontruiming van de plaats toch mogelijk te maken.

Een optreden van bestuurlijke politie kan tijdens haar verloop eveneens het karakter krijgen van een optreden van gerechtelijke politie. Indien een politieambtenaar aldus een plaats betreedt op basis van art. 27 en er een misdrijf vaststelt, zijn die vaststelling en de vastlegging ervan in een proces-verbaal in principe geldig. Die vaststelling kan aanleiding geven tot een reeks andere handelingen van gerechtelijke politie, met name bij heterdaad.

Hij kan de bestuurlijke fouillering echter niet afwenden van haar doel : het opsporen en het neutraliseren van de oorzaak van het gevaar. De fouillering mag slechts uitgebreid worden tot het opzoeken van bewijselementen van misdaden of wanbedrijven, binnen de grenzen van het wetboek van strafvordering in de bepalingen met betrekking tot het optreden van ambtenaren van gerechtelijke politie.

De uitdrukking 'onbebouwde zone' die gebruikt wordt in art. 27 behelst met name privé-parken, afgesloten bossen, wouden, velden en weiden met inbegrip van stallen, hokken en schuren die er zich bevinden.

6.3.5. De veiligheidsfouillering (art. 28).

De veiligheidsfouillering is een fouillering van bestuurlijke politie waardoor iedere politieambtenaar een persoon kan fouilleren om zich ervan te vergewissen dat hij geen wapen of enig ander voorwerp dat gevaarlijk is voor de openbare orde draagt of vervoert. Deze fouillering heeft hoofdzakelijk tot doel de optredende politieambtenaar te beschermen en kan ook plaats vinden in de gevallen waar een gerechtelijke fouillering is voorzien.

Deze fouillering gebeurt door het betasten van het lichaam en de kleren van de persoon alsook door de controle van zijn bagage.

De fouillering mag in geen geval willekeurig zijn. De verschillende gevallen impliceren een beoordeling van een aantal relatief objectieve elementen, vermoedens of andere aanwijzingen op basis waarvan de optredende politieambtenaar kan beslissen of een veiligheidsfouillering noodzakelijk is. Die in aanmerking te nemen elementen kunnen zowel te maken hebben met de omstandigheden van tijd en plaats waar de controle en de fouillering uitgevoerd moeten worden als met de gefouilleerde persoon zelf. De actie van de politieambtenaar is in dit geval zo goed als gelijk aan die welke hij moet uitvoeren in het kader van de voormelde identiteitscontroles. Merken wij terloops op dat indien de omstandigheden het vereisen, de persoon die overeenkomstig art. 34 onderworpen wordt aan een identiteitscontrole, ook het voorwerp van een veiligheidsfouillering kan zijn.

De fouillering vermeld in het tweede lid, 3° kan verricht worden zodra er risico's zijn voor de openbare orde. De politiediensten hoeven dus niet te wachten tot de openbare orde werkelijk bedreigd is.

De fouillering kan ook verricht worden zodra de plaats zelf bedreigd wordt, zo bij voorbeeld het justitiepaleis ter gelegenheid van een proces van terroristen, van marginale jongerenbendes of van hooligans alsook sommige potentiële doelwitten van terroristen.

De veiligheidsfouillering moet beperkt zijn tot de strikt noodzakelijke tijd voor het verrichten ervan. Behalve het geval waarin de veiligheidsfouillering voor of na een aanhouding komt, mag de betrokken persoon voor die fouillering niet langer dan een uur opgehouden worden.

De fouilleringen vermeld in 3° en 4° van art. 28 kunnen slechts verricht worden op bevel en onder verantwoordelijkheid van een officier van bestuurlijke politie. Het bevel waarvan sprake hoeft niet noodzakelijk te slaan op de aanwijzing van de te fouilleren persoon, maar kan uitgedrukt worden door een instructie die op een aantal personen van toepassing is in een gegeven situatie. Zo zal de officier van bestuurlijke politie die het bevel voert over een ordedienst, in zijn dienstorder kunnen voorzien in dergelijke fouilleringen en zal hij zijn richtlijnen niet moeten herhalen voor iedere fouillering in het bijzonder. Zo ook zal die officier van bestuurlijke politie niet noodzakelijk aanwezig moeten zijn op het ogenblik of op de plaats van de fouillering.

De beschreven procedure, alsook de uitdrukkelijke eis om de fouillering waarvan sprake te laten uitvoeren door personen van hetzelfde geslacht als de gefouilleerde persoon, is slechts imperatief van toepassing op de hypothesen van art. 28, § 1, 3° en 4°. In deze gevallen is een zekere verwachting en een zekere voorbereiding van de fouilleringverrichting mogelijk. In de mate van het mogelijke zal die regel ook toegepast worden in andere gevallen van fouillering van personen in het kader van de bestuurlijke politie. De eis om de fouillering te doen verrichten door een persoon van hetzelfde geslacht als de gefouilleerde persoon heeft geen betrekking op het doorzoeken van zijn kleren als zodanig noch op het doorzoeken van zijn bagage.

De fouillering mag nooit ontaarden in een hinderlijke maatregel en mag niet langer duren dan de tijd die daarvoor

nodig is. Wanneer de wet een tijd voorschrijft tijdens welke de persoon opgehouden kan worden, dan betreft dit een maximale tijd. De opgehouden persoon moet in de mate van het mogelijke zo spoedig mogelijk gefouilleerd worden.

6.3.6. Fouillering voor de opsluiting van een cel (art. 28, § 3).

Voor de opsluiting van een persoon in een cel moet deze gefouilleerd worden om zich ervan te vergewissen dat hij niet in het bezit is van voorwerpen of stoffen die gevaarlijk zijn voor hemzelf of voor anderen of die van die aard zijn dat ze een ontvluchting vergemakkelijken.

Die fouillering, die niet langer mag duren dan de tijd die ervoor nodig is, wordt verricht door een politieambtenaar of door een andere daartoe opgevoerde persoon, die van hetzelfde geslacht is als de te fouilleren persoon.

Wanneer het een bestuurlijke aanhouding betreft, wordt de fouillering verricht overeenkomstig de algemene of bijzondere onderrichtingen en onder de verantwoordelijkheid van een officier van bestuurlijke politie, en wanneer het om een gerechtelijke aanhouding gaat, onder de verantwoordelijkheid en overeenkomstig de algemene of bijzondere onderrichtingen van een officier van gerechtelijke politie. Die officieren hoeven niet noodzakelijk aanwezig te zijn op de plaats waar de fouillering verricht wordt.

In dit verband moeten algemene richtlijnen gegeven worden binnen de verschillende politiediensten.

6.3.7. Doorzoeken van een voertuig in het raam van de bestuurlijke politie (art. 29).

De politieambtenaren kunnen een voertuig of enig ander vervoermiddel doorzoeken wanneer dit voertuig of vervoermiddel zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen, dient of zou kunnen dienen om opgespoorde personen of personen die aan een identiteitscontrole willen ontsnappen een schuilplaats te geven of te vervoeren, of dat dient of zou kunnen dienen voor de openbare orde gevaarlijke voorwerpen op te slaan of te vervoeren.

De bepaling beoogt niet de grenscontroles.

De politieambtenaren kunnen ook een bestuurlijke doorzoeking verrichten wanneer de bestuurder weigert een controle toe te staan om na te gaan of het voertuig in overeenstemming met de wet is.

Net zoals voor de identiteitscontroles, de andere fouilleringen en de aanhoudingen werd het systeem geobjectiveerd.

Een dergelijke fouillering is slechts denkbaar wanneer de politieambtenaren op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd en plaats, redelijke gronden hebben om te denken dat het voertuig doorzocht moet worden. De politieke redenen voor dat doorzoeken moeten eventueel in een verslag geëxpliciteerd kunnen worden aan de hiërarchisch meerderen van de politieambtenaren die tussenbeide komen of aan de overheden waaronder zij ressorteren maar niet noodzakelijk aan de gecontroleerde burger, op het ogenblik van het doorzoeken van het voertuig.

Een dergelijk doorzoeken is geen huiszoeking. Zoals wij gezien hebben bij het bespreken van de gerechtelijke fouillering, moet men voorzichtig zijn bij het doorzoeken van bepaalde voertuigen die als woonplaats ingericht zijn.

Men zal des te voorzichtiger moeten zijn als het om een doorzoeking van bestuurlijke politie gaat.

Het doorzoeken van de stuurcabine van een vrachtwagen, van een voertuig met slaapbanken en gordijnen en van sommige motor homes die op het ogenblik van de controle als vervoermiddel gebruikt worden, mag normaal geen problemen opleveren.

Als de politieambtenaar op basis van voldoende aanwijzingen redelijkerwijze denkt dat er een misdrijf gepleegd is en dat het voertuig bij voorbeeld gebruikt wordt om verdovende middelen of wapens te vervoeren, kan de bestuurlijke doorzoeking veranderen in een gerechtelijke doorzoeking en in dat geval mag de doorzoeking langer dan een uur duren en zal het voertuig eventueel het voorwerp zijn van een gerechtelijke inbeslagneming daartoe.

De bepaling betreffende het doorzoeken van voertuigen wil eveneens paal en perk stellen aan abusieve of abnormaal lange doorzoekingen door te stellen dat het doorzoeken niet langer mag duren dan de tijd vereist door de omstandigheden die het rechtvaardigen.

Een gestationeerd en afgesloten voertuig kan in sommige gevallen door een slotenmaker of in geval van nood door andere middel geopend en doorzocht worden.

In dit geval kan zelfs geweld gebruikt worden. Dit gebruik van geweld wordt geregeld door de principes uit art. 37 en vindt andere beperkingen in de concrete omstandigheden van het geval.

De memorie van toelichting is zeer duidelijk over het feit dat het uur tijdens welk het voertuig opgehouden kan worden door de gebruiker of de eigenaar van het voertuig niet aangewend mag worden om de actie van de politiemensen te vertragen : door bijvoorbeeld de sleutels te laten verdwijnen of door zich in het voertuig op te sluiten.

De bevoegdheid om dergelijke fouilleringen te verrichten impliceert dus in sommige omstandigheden de mogelijkheid om een zekere dwang te gebruiken.

6.3.8. De bestuurlijke inbeslagneming (art. 30).

De inbeslagneming is een dwangmaatregel waardoor een politieoverheid of -ambtenaar een bepaald goed, desgevallend een dier aan de eigenaar of de bezitter onttrekt, die er niet meer vrij over kan beschikken. Een dergelijke inbeslagneming kan van bestuurlijke of gerechtelijke aard zijn.

De meeste bestuurlijke inbeslagnemingen gebeuren bij massabijeenkomsten, sportmanifestaties of culturele manifestaties. De beoogde voorwerpen zijn met name die welke een gevaar betekenen voor het leven en de lichamelijke integriteit van de personen en de veiligheid van goederen. De inbeslagneming van voorwerpen zoals drankflesjes, alcoholische dranken waarvan de consumptie verboden zou zijn of vlaggen, sirenes of spandoeken waarvan het gebruik eveneens verboden werd door de bestuurlijke overheid kan aldus gebeuren op basis van artikel

30 van de wet. De wet brengt twee beperkingen aan op de modaliteiten van bestuurlijke inbeslagneming. De eerste stelt dat ze slechts uitgevoerd kan worden op een voor het publiek toegankelijke plaats en de tweede bepaalt dat ze een grondslag moet vinden in de noodwendigheden van de openbare rust. Andere bijzondere wetten maken eveneens de inbeslagneming mogelijk van sommige specifieke goederen, bij voorbeeld bedorven eetwaren. Die wetgevingen stellen de modaliteiten van dergelijke inbeslagnemingen vast.

De modaliteiten volgens welke de overeenkomstig de wet in beslag genomen voorwerpen bewaard, teruggegeven of vernietigd moeten worden, zullen bij koninklijk besluit bepaald worden.

6.3.9. De bestuurlijke aanhouding (art. 31 tot 33).

Verscheidene bijzondere wetten voorzien in de mogelijkheid om bestuurlijke aanhoudingen te verrichten. Een politiedienst kan overigens de bewegingsvrijheid of de vrijheid van samenkomst beperken van personen die een misdrijf gaan plegen, die de openbare orde verstoren of die hun identiteit niet doen blijken. Dat kan ook gebeuren met dronken personen, geesteszieken of met iedere andere persoon die de openbare rust kan verstoren. Die personen kunnen bij voorbeeld verwijderd worden wanneer bij nachtelijk lawaai en rumoer op de openbare weg of in plaatsen toegankelijk voor het publiek waaraan de bevelen van de overheid geen einde kunnen stellen, er geen ander middel is dan de grootste herrieschoppers met geweld te verwijderen. Wanneer overreding niet volstaat om een einde te maken aan de onrust, moeten de politiediensten indien nodig met geweld diegenen tijdelijk kunnen verwijderen die de openbare rust verstoren en moeten zij ze kunnen vasthouden gedurende de tijd die nodig is om de kalmte te doen terugkeren op de openbare plaats waar de incidenten zich voorgedaan hebben.

Om de bestuurlijke aanhouding van diegenen die de ordeverstoringen veroorzaakten te kunnen rechtvaardigen, moeten die aanhoudingen absoluut noodzakelijk zijn voor de ordehandhaving. De politiediensten moeten naar gelang de feitelijke omstandigheden beoordelen of de absolute noodzaak aanwezig is en of de bestuurlijke aanhouding de beste manier is om de orde te handhaven of nodig is op grond van imperatieven inzake veiligheid. De daadwerkelijke verstoring van de openbare rust bedoeld in art. 31, 2°, omvat de daden en de handelingen die men wil stellen of zonet gesteld heeft, zoals de onrust die de optredende politieambtenaren hebben kunnen vaststellen net voor ze besluiten tot de actie over te gaan.

Personen die op het punt staan een misdrijf te plegen door de openbare veiligheid in gevaar te brengen, bij voorbeeld personen die zich klaarmaken om de lichamelijke integriteit van personen aan te tasten of onroerende goederen of andere goederen in brand te steken, of om ze aanzienlijke schade toe te brengen, moeten daartoe verhinderd worden, eventueel door een bestuurlijke aanhouding (art. 31, 3°). De eerste finaliteit van een dergelijke aanhouding is een einde te stellen aan een verstoring van de openbare orde. Zij zal eventueel gevolgd worden door een gerechtelijke aanhouding.

Rekening houdend met de omstandigheden die inherent zijn aan de verrichtingen in verband met de ordehandhaving en aan de onzekerheden en moeilijkheden die gepaard gaan met sommige gebeurtenissen die de openbare orde kunnen verstoren, is het vanuit het standpunt van gerechtelijke politie niet altijd mogelijk eveneens van bij het begin tussenbeide te komen om de dader van een misdrijf te identificeren, aan te houden en voor de bevoegde overheden te brengen.

Wanneer de openbare orde ernstig verstoord wordt, moet ze vooral hersteld worden; aldus kunnen de precieze identificatie van de daders van misdrijven en de ermee gepaard gaande gerechtelijke taken gespreid worden in de tijd. In elk geval mogen de politiediensten de imperatieven van de gerechtelijke politie en de inherente tijdsbeperkingen die verbonden zijn met de wet op de voorlopige hechtenis, niet uit het oog verliezen.

Daarom gebeurt de vrijheidsbeneming gesteund op artikel 31 onder de verantwoordelijkheid en de controle van de overheden en officieren van bestuurlijke politie, volgens de modaliteiten en overeenkomstig de in de artikelen 32, 33 en 35 gepreciseerde regels, maar ook, weliswaar in mindere mate, in de artikelen 37 en 38.

Bovenvermelde bevoegdheden maken ten slotte de vrijheidsbeneming slechts mogelijk in de mate waarin die nodig blijkt voor het vervullen van opdrachten in verband met de handhaving van de openbare orde en de aanhoudingen waarvan sprake mogen niet langer duren dan de tijd vereist door de omstandigheden die ze rechtvaardigen. Behalve in het kader van de samenloop van een bestuurlijke aanhouding met een gerechtelijke aanhouding vermeld in art.

32, mag een dergelijke vrijheidsbeneming slechts twaalf uur duren. In dat geval immers is het beginpunt van de termijn van 24 uur het ogenblik waarop de persoon zijn bewegingsvrijheid ontnomen werd op basis van vermoedens, omstandigheden of welbepaalde feiten die later een gerechtelijke aanhouding en eventueel voorlopige hechtenis blijken te kunnen rechtvaardigen.

Art. 32 heeft betrekking op de hypothesen waarin een aantal identieke feiten of omstandigheden aan de basis liggen van de bestuurlijke aanhouding en de gerechtelijke aanhouding en waarin de gerechtelijke aanhouding op basis van die elementen volgt op de bestuurlijke aanhouding of ermee gepaard gaat : bijvoorbeeld wanneer onder de bestuurlijk aangehouden personen "herrieschoppers" precies geïdentificeerd worden.

De opeenvolging betreft dus niet de hypothesen waarin een misdaad of een wanbedrijf gepleegd wordt tijdens een bestuurlijke aanhouding of die waarin de politie een andere inbreuk vaststelt tijdens de bestuurlijke aanhouding of ook nog dat de aangehouden persoon opgespoord moet worden voor doeleinden van gerechtelijke politie of feiten erkent die geen verband houden met de omstandigheden die aan de basis liggen van de bestuurlijke aanhouding. Het gebruik van de term "samenloop" verplicht overigens tot een dergelijke analyse.

Elke persoon die het voorwerp uitmaakt van een bestuurlijke aanhouding, kan vragen dat een persoon in wie hij

vertrouwen stelt, daarvan verwittigd wordt. Deze bepaling verplicht de politiedienst er niet toe om het even wie en ten koste van eender wat te verwittigen, en verplicht de politiediensten er ook niet toe de aangehouden persoon zelf in staat te stellen te verwittigen. De politiedienst verwittigt een vertrouwenspersoon van de aangehouden persoon waarin de politiedienst redelijkerwijze vertrouwen kan stellen en die niet aan de basis zal liggen van nieuwe verstoringen van de openbare orde.

De politie moet een normale en redelijke inspanning doen om de persoon waarvan sprake te verwittigen. Men mag van haar niet verwachten dat zij iemand in Zuid-Afrika verwittigt of dat zij bij massa-aanhoudingen tweehonderd personen verwittigt in Duitsland of zelfs in België. In dergelijke gevallen verwittigt zij prioritair de ouders van aangehouden minderjarigen.

Aangehouden personen mogen niet onnodig blootgesteld worden aan publieke nieuwsgierigheid (art. 35).

[Art. 6.4M6](#) 6.4. BIJZONDERE VERPLICHTINGEN VERBONDEN AAN DE UITOEFENING VAN HET POLITIEAMBT.

6.4.1. Legitimatieverplichting (art. 41).

De politieambtenaren die in burgerkledij tegenover een persoon optreden, alsook de politieambtenaren in uniform die zich aanmelden aan de woning van een persoon, moeten van hun hoedanigheid doen blijken door middel van het legitimatiebewijs waarvan zij houder zijn.

Deze legitimatie, die niet moet gebeuren wanneer de omstandigheden het niet toestaan, moet slechts door één enkele politieambtenaar gebeuren.

De aan politieambtenaren opgelegde verplichting om hun hoedanigheid kenbaar te maken is niet absoluut en mag uiteindelijk geen beletsel vormen voor de actie van de politieambtenaren. Zo kan bij voorbeeld, uitzonderlijk, bij een interventie met het oog op de aanhouding van gevaarlijke misdadigers, de overlegging van het legitimatiebewijs gebeuren na de interventie.

De armband of het vest die in sommige omstandigheden gebruikt worden door de politieambtenaren, dienen ter identificatie van de politiemensen onderling tijdens bepaalde operaties en het dragen ervan mag niet gelijkgesteld worden met het voorleggen van de legitimatie.

6.4.2. Wederzijdse bijstand en samenwerking (art. 43).

Art. 43 legt de nadruk op de verplichting die alle politiediensten hebben om elkaar bij te staan en voor een doeltreffende samenwerking te zorgen door te stellen dat in bepaalde welomschreven gevallen iedere officier van bestuurlijke politie van een bepaalde politiedienst de bijstand kan vorderen van andere bevoegde ambtenaren. De politieambtenaren wier bijstand gevraagd wordt, moeten daar gevolg aan geven in geval van gevaar voor personen en indien de middelen van de politieofficier die de vordering doet, onvoldoende blijken te zijn, en brengen hun hiërarchische meerdere op de hoogte, die op zijn beurt zo spoedig mogelijk de overheid verwittigt waarvan zij afhangen. Deze overheid kan in voorkomend geval een einde stellen aan de bijstand.

Als de omstandigheden het vereisen, bij voorbeeld wegens het gevaar dat de van zijn vrijheid benomen persoon vertegenwoordigt, of wegens het aantal personen wier vrijheid benomen werd, of nog de ernst van het misdrijf dat aan de basis ligt van de vrijheidsbeneming, alsook in voorkomend geval op grond van bijzondere overeenkomsten met de spoorwepolitie, zijn de gemeentepolitie en de rijkswacht gehouden de nodige bijstand, d.w.z. die welke nodig is op grond van de omstandigheden, te verlenen aan de spoorwepolitie. Deze bijstand zou kunnen noodzakelijk zijn wanneer de spoorwepolitie ontsnapte veroordeelden of gedetineerden vat of vreemdelingen die niet de vereiste stukken of documenten bij zich hebben, alsook eventueel voor het uithalen van bepaalde gedetineerden en het bewaken of beschermen van het vervoer van bepaalde aangehouden personen.

6.4.3. Vordering van hulp of bijstand van personen (art. 42).

Art. 185 van de nieuwe gemeentewet en art. 18, § 2, van de wet op de rijkswacht maakten het de politieambtenaren van de beide politiediensten reeds mogelijk de bijstand te vorderen van ter plaatse aanwezige personen. Art. 42 gaat verder dan die opgeheven bepalingen door de bevoegdheid om hulp of bijstand te vorderen uit te breiden tot alle politieambtenaren en door te stellen dat een dergelijke vordering in geval van absolute noodzaak ook gericht kan worden tot enig ander nuttig persoon, zelfs indien die zich niet ter plaatse bevindt. De wet verduidelijkt overigens dat de gevorderde hulp of bijstand de persoon die ze verleent niet in gevaar mag brengen.

Hulp en bijstand hebben geen betrekking op specifieke politietaken. Zij bestaan er bij voorbeeld in de politieambtenaren in staat te stellen een telefoon te gebruiken, een voorlopig onderkomen te verlenen aan bepaalde personen, materieel te verschaffen dat in het bezit van de gevorderde persoon is en het te gebruiken indien dat gebruik bijzondere kwalificaties vereist die zij bezitten. Als een persoon weigert zich naar een vordering te schikken, moet hij de reden van die weigering kenbaar maken op het ogenblik waarop hij zich uitsprekt. Het herstel van schade die door de normale en correcte uitvoering van een vordering zowel aangericht werd aan de gevorderde persoon als aan derden, valt normaal gezien ten laste van de overheid die algemeen verantwoordelijk is voor het optreden.

De weigering om te voldoen aan een wettelijke vordering kan bestraft worden met toepassing van art. 422ter van het Strafwetboek.

6.4.4. Bescherming tegen nieuwsgierigheid (art. 35).

Art. 35 beoogt te beletten dat een persoon onnodig op tegen zijn wil zou blootgesteld worden aan de publieke

nieuwsgierigheid of de pers wanneer deze opgehouden of aangehouden wordt. Dit verbod heeft eveneens betrekking op het verwittigen van de pers van dergelijke aanhoudingen. De bepaling strekt er evenwel niet toe de pers te verbieden politieoptredens te volgen en zelfs te filmen. Hetgeen beoogd wordt is dat politieambtenaren onnodig aangehouden personen blootstellen aan de publieke nieuwsgierigheid.

6.4.5. Uitvoering van administratieve taken (art. 25).

Art. 25 bepaalt nog uitdrukkelijker dat politiediensten in eerste instantie politieopdrachten dienen te vervullen.

Politiediensten mogen voortaan enkel nog belast worden met werkelijke politieopdrachten en met opdrachten waarvoor politiebevoegdheid vereist is om ze tot een goed einde te brengen. Wat de administratieve taken betreft, zijn er verschillende categorieën :

De eerste categorie is de categorie van taken die de wet uitdrukkelijk toekent aan de politie. Zo is er bijvoorbeeld het K.B. van 20 september 1991 ter uitvoering van de wet van 3 januari 1993 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapens en op de handel in munitie. Dit K.B. legt aan de korpschef van de gemeentepolitie, desgevallend de brigadecommandant van de rijkswacht, op bepaalde vergunningen af te leveren voor het houden van wapens. Het K.B. van 31 december 1953 stelt dat de politie bepaalde certificaten dient te verstrekken in geval van verlies of diefstal van een nummerplaat of inschrijvingscertificaat.

Een tweede categorie omvat opdrachten die absoluut onverenigbaar zijn met de uitoefening van politieopdrachten.

De ministeriële omzendbrief van 22.10.1987 die handelt over het kwalitatief veiligheidsplan gericht aan de gouverneurs somt in bijlage deze taken op : attesten verlenen voor familiale toelagen, controle van meldingsplicht van werkzoekenden, verspreiden van gemeentelijke briefwisseling.

Een derde categorie heeft geen directe binding met politieopdrachten, maar politiebevoegdheid is vereist voor het uitvoeren ervan. Gezien het hier om een uitzondering gaat op het principe zoals voorzien in het eerste lid van het artikel, zal een beperkende lijst hiervan opgesteld worden door de Ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie.

Art. M7. 7. BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID EN RECHTSBIJSTAND.

Art. 7.1M7. 7.1. AANSPRAKELIJKHEID VAN DE OVERHEID (art. 47).

De Staat en de gemeente zijn voortaan krachtens de wet, zoals een aansteller voor zijn aangestelden, overeenkomstig artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door politieambtenaren in de functies waartoe zij hen wettelijk hebben aangewend.

Dit betekent :

- dat derden de Staat of de gemeente zullen kunnen aanspreken van zodra de daad die de schade teweegbrengt tijdens de duur van de uitoefening van de functies is gebeurd en in verband met die functies staat, al was het onrechtstreeks en occasioneel;
- dat derden hun vordering tot schadevergoeding omzeggens altijd tegenover de Staat of de gemeente zullen kunnen instellen. De betrokken politieambtenaren zelf zullen niet noodzakelijk alleen staan voor de strafrechter. Zij kunnen inderdaad voortaan de Staat of de gemeente in het geding betrekken (art. 50).

De verdeling van de aansprakelijkheid tussen de staat en de gemeente omwille van daden die gesteld werden door politieambtenaren van de gemeentepolitie wordt ook geregeld. De gemeente kan aldus beroep tegen de staat blijven instellen voor de schade die haar politieambtenaren veroorzaakt hebben bij de uitvoering van gerechtelijke politie, maar ook bij de uitvoering van bepaalde opdrachten of taken van bijzondere bestuurlijke politie die de staat hun toevertrouwd heeft, bijvoorbeeld in een aangelegenheid met de vreemdelingenpolitie.

Art. 7.2M7. 7.2. DE PERSOONLIJKE BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE POLITIEAMBTENAREN (Art. 48 - 49 - 50).

De persoonlijke burgerlijke aansprakelijkheid van de politieambtenaren zal voortaan duidelijk beperkt worden tot de opzettelijke fout, de zware fout en de lichte fout die bij hen gewoonlijk voorkomt.

Deze beperking is dezelfde als die welke de werknemers genieten op wie artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten van toepassing is, en de begrippen "opzettelijke fout, zware fout en lichte fout die bij hen gewoonlijk voorkomt" worden bijgevolg geïnterpreteerd in het licht van de rechtspraak betreffende deze bepaling. Uit de recente rechtspraak en rechtsleer kan men in dat verband de volgende definities afleiden :

- de opzettelijke fout is de bewuste en vrijwillige schending van een wettelijke of reglementaire norm die een onthouding of een precies gedrag of een algemene voorzichtigheidsplicht oplegt;
- de zware fout is elke niet opzettelijke fout die zo grof, zo excessief is, dat ze niet begrepen kan worden van een redelijk persoon; het verzuimen van de meest elementaire voorzichtigheidsmaatregel die elk verstandig mens moet nemen. Er is sprake van een zware fout wanneer de dader zich ervan bewust was of moest zijn dat zijn gedrag schade zou veroorzaken. Ze impliceert de schending van een wettelijke of reglementaire norm of van een algemene gedragsnorm waarvan de eerbiediging noodzakelijk is voor het bewaren van de maatschappelijke organisatie;
- de gewoontelijke voorkomende lichte fout is de lichte fout die herhaaldelijk voorkomt in een relatief korte tijdsspanne, zonder dat elke apart beschouwde fout de aansprakelijkheid van de dader verbindt en zonder dat zij noodzakelijkerwijze van dezelfde aard moeten zijn.

In die aangelegenheden moet echter onderstreept worden dat een strafrechtelijke veroordeling voor een opzettelijk

of onvrijwillig misdrijf niet ipso facto een opzettelijke of zware burgerrechtelijke fout meebrengt. Er moet telkens rekening gehouden worden met de concrete context waarin de betrokken politiemans tussenbeide is gekomen. Het is duidelijk dat andere politieambtenaren die geschaad zouden zijn door de fout van een collega, ook derden zijn in de zin van artikel 48.

Net zoals de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit de politieambtenaren geheel of gedeeltelijk kan vrijstellen van de verplichting om de schade te herstellen wat de aansprakelijkheid ten opzichte van de staat betreft, zou de gemeenteraad een dergelijke beslissing kunnen nemen voor de politieambtenaren van de gemeentepolitie wat hun aansprakelijkheid tegenover de gemeente betreft.

Als de politieambtenaar een opzettelijke fout, een zware fout of een gewoontelijke lichte fout begaan heeft waarbij zijn persoonlijke aansprakelijkheid in het gedrang komt, kan de staat of de gemeente die daardoor rechtstreeks (beschadiging van een goed van de staat bijvoorbeeld) of onrechtstreeks (wanneer de staat of de gemeente het derde slachtoffer schadeloos gesteld heeft) schade geleden heeft, van de verantwoordelijke ambtenaar een geldsom terugvorderen ter grootte van het nadeel.

Overeenkomstig een procedure waarvan de details nog bepaald moeten worden, moet iedere rechtsvordering die de staat of de gemeente zou willen instellen om die som terug te vorderen, voorafgegaan worden door een aanbod tot dading aan de politieambtenaar, die in voorkomend geval, slechts een gedeeltelijke schadevergoeding kan inhouden (art. 49, § 1). De dading kan voorzien in een gespreide betaling van de schuld.

De voormelde politieambtenaar kan de staat of de gemeente in het geding betrekken (art. 50). Dat zal de politieambtenaar in staat stellen te voorkomen dat hij alleen op burgerrechtelijk vlak veroordeeld wordt of dat hij alleen en soms zeer snel alle gevolgen van een dergelijke veroordeling moet ondergaan. De Staat of de gemeente kan ook vrijwillig tussenbeide komen.

Art. 7.3M7. 7.3. DE PERSOONLIJKE GEHOUDENHEID TOT HET BETALEN VAN DE GERECHTSKOSTEN (art. 51).

De politieambtenaar wordt enkel en alleen persoonlijk gehouden de kosten te dragen van het geding, waarbij hij veroordeeld werd wegens feiten gepleegd in zijn functies, indien hij een opzettelijke of zware fout of een bij hem gewoonlijk voorkomende lichte fout begaan heeft (art. 51).

In de andere gevallen worden zij gedragen door de gemeente voor de gemeentepolitieambtenaar en door de Staat voor de andere politieambtenaren, met inbegrip van de brigadecommissarissen.

Art. 7.4M7. 7.4. RECHTSHULP TEN LASTE VAN DE OVERHEID (art. 52).

De nieuwe regeling vult de leemten aan van het huidige systeem, maar houdt wel rekening met een eventuele opzettelijke of zware fout van de betrokken politieambtenaar of een daad die klaarblijkelijk geen enkel verband houdt met de uitoefening van de functies (art. 52, § 2 en § 3).

De rechtshulp waarvan sprake wordt overigens niet verleend in het kader van de rechtsvordering die de Staat of de gemeente instelt tegen een politieambtenaar tot herstel van de schade die hij rechtstreeks of onrechtstreeks geleden heeft.

De gevallen waarin een politieambtenaar volgens te bepalen normen recht heeft op kosteloze rechtsbijstand van een advocaat of op een tussenkomst in de kosten voor feiten gebeurd in zijn functies, zijn met name :

- wanneer hij strafrechtelijk vervolgd wordt. Hieronder vallen uiteraard ook de gevallen van burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter en de rechtstreekse dagvaarding voor de politie- of de correctionele rechtbank;
- wanneer hij voor een burgerlijke rechtbank wordt gedraagd, o.a. bij een dagvaarding in kort geding;
- wanneer hijzelf (of in voorkomend geval zijn rechthebbenden) zijn rechten als slachtoffer van gewelddaden die aanleiding gaven tot werkongeschiktheid wil doen gelden. Deze bepaling moet ruim worden opgevat; beoogd wordt zowel de burgerlijke partijstelling voor een strafgerecht, als de rechtsvordering voor een burgerlijke rechtbank. De werkongeschiktheid is de door een geneesheer vastgestelde fysieke definitieve of tijdelijke onbekwaamheid zijn ambt uit te oefenen. Een gedeeltelijke vrijstelling van bepaalde dienstprestaties is evenwel niet voldoende.

De rechtshulp waarop de betrokken politieambtenaar recht heeft wordt verzekerd door een advocaat naar keuze waarvan de honoraria, binnen bepaalde voorwaarden, door de Staat of de gemeente worden gedragen. De Koning wordt de zorg toegekend om die voorwaarden te bepalen binnen dewelke de honoraria van de advocaat die gekozen is om de rechtsbijstand te verlenen ten laste worden genomen door de Staat of de gemeente. Ter wille van een behoorlijk bestuur zal in de mogelijkheid voorzien kunnen worden forfaitair of contractueel met een bepaald aantal advocaten op te treden, waarbij hun honoraria derwijze vastgesteld worden dat ze op de beste wijze de belangen van alle betrokken partijen behartigen.

De politieambtenaar van de gemeentepolitie kan in het algemeen in dit kader doorgaans genieten van een rechtsbijstandverzekering afgesloten voor het gehele gemeentepersoneel.

De verleende rechtshulp omvat eveneens de kosten i.v.m. het verzekeren van de verdediging. Er dient aangestipt dat de politieambtenaar steeds de mogelijkheid behoudt om, uiteraard op eigen kosten, een beroep te doen op een eigen advocaat.

[Art. 7.5M7](#). 7.5. VERGOEDING - ZAAKSCHADE (art. 53).

"§ 1. De Koning bepaalt de voorwaarden en de nadere regels volgens welke de politieambtenaar bedoeld in artikel 47 wordt vergoed voor de zaakschade die hij, in zijn functies in vrede, heeft geleden.

Onder zaakschade wordt begrepen, de schade toegebracht aan goederen waarvan de politieambtenaar eigenaar of houder is en die onontbeerlijk zijn voor de uitoefening van zijn functies .../..."

De wet creëert een grondslag krachtens dewelke de personeelsleden van de politiediensten door de Staat of de gemeente vergoed kunnen worden voor materiële schade die zij bij de dienstuitvoering in of wegens hun functies hebben geleden en die niet op een andere wijze binnen de redelijke termijnen kan worden vergoed (art. 53).

Beoogd wordt de schade die werd toegebracht aan de goederen waarvan het personeelslid eigenaar of houder is en die onontbeerlijk zijn voor de uitoefening van zijn bediening.

Dit zal b.v. het geval zijn wanneer het uurwerk of de bril van een politieambtenaar wordt gebroken als gevolg van slagen toegebracht door een betoger of wanneer zijn uniform wordt gescheurd tijdens een aanhouding of beschadigd of bevuild tijdens de eigenlijke dienstuitvoering of buiten de eigenlijke dienstuitvoering, maar omwille van zijn hodanigheid van politieambtenaar.

Daarentegen zal de materiële schade die het gevolg is van een verkeersongeval op de weg naar of van het werk principieel geen recht op vergoeding openen in het kader van deze wet. Ook het enkele feit dat de schade tijdens de diensturen werd geleden zal niet volstaan. De schade die de politieambtenaar zou oplopen buiten de diensturen maar tijdens de uitoefening van één van zijn wettelijke opdrachten kan wel in aanmerking worden genomen.

Het woord "houder" werd ingelast om de gevallen te dekken waarin de politieambtenaar het betrokken goed b.v. zou geleend of gehuurd hebben.

Het woord "onontbeerlijk" ten slotte, wil aangeven dat het moet gaan om goederen die noodzakelijk zijn voor de eigenlijke dienstuitvoering en waarvan de waarde of het nut, gelet op de aard van de uitgevoerde opdracht, niet onredelijk zijn.

De vergoeding is uitgesloten wanneer de schade het gevolg is van een opzettelijke of een zware fout van de betrokken politieambtenaar.

[Art. M8](#). 8. BIJLAGE. INHOUDSTABEL.

1. DOEL VAN DE WET EN WETTELIJK KADER

1.1. DOEL

1.2. WETTELIJK KADER

2. TOEPASSINGSGBIED

3. KRACHTLIJNEN

4. BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE POLITIEOVERHEDEN.

4.1. UITOEFENEN VAN DE GERECHTELIJKE EN DE BESTUURLIJKE POLITIE DOOR DE POLITIEOVERHEDEN.

4.1.1. De bescherming van personen (art. 13)

4.1.2. De verhouding tussen algemene en bijzondere bestuurlijke politie (art. 12)

4.2. VERHOUDING TUSSEN POLITIEOVERHEDEN EN POLITIEDIENSTEN

4.2.1. Het gezag (art. 5, 6, 7 en 8)

4.2.1.1. Het hiërarchisch gezag

4.2.1.2. Vorderingen (art. 6)

4.2.1.3. Richtlijnen (art. 5, 6 en 7)

4.2.2. Coördinatie van beheer (art. 9)

4.2.3. Coördinatie van het beleid (art. 9 en 10)

4.2.4. De leiding (art. 8)

5. OPDRACHTEN VAN DE POLITIEDIENSTEN

5.1. ALGEMEEN

5.1.1. Opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie (art. 14 en 15)

5.1.2. Bijstandsfunctie (art. 46)

5.1.3. Het lenen van de sterke arm (art. 44)

5.1.4. Het betekenen van gerechtelijke bevelen (art. 44)

5.1.5. Het inwinnen van inlichtingen (art. 39)

5.2. SPECIFIEKE OPDRACHTEN

5.2.1. Politie van het wegverkeer (art. 16)

5.2.2. Ramp, onheil of schadegeval (art. 17)

5.2.3. Toezicht op de geestesziekten, op de geïnterneerden en op de voorwaardelijk in vrijheid gestelde veroordeelden (art. 18, 19 en 20)

5.2.4. Toezicht op vreemdelingen (art. 21)

5.2.5. Samenscholingen (art. 22)

5.2.6. Politie der gevangenen en bescherming van de overbrenging (art. 23)

5.2.7. Het nemen van beveiligingsmaatregelen ten aanzien van gevaarlijke of verlaten dieren (art. 24)

5.3. TERRITORIALE BEVOEGDHEID (art. 45)
6. BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE POLITIEAMBTENAREN
6.1. GEBRUIK VAN DWANG (art. 37 en 38)
6.2. BEVOEGDHEDEN VAN GERECHTELIJKE POLITIE
6.2.1. Algemeen
6.2.2. De gerechtelijke fouillering (art. 28 § 2)
6.2.3. Doorzoeken van een voertuig of van ieder ander vervoermiddel (art. 29)
6.2.4. Huiszoeking met toestemming (art. 55)
6.2.5. Processen-verbaal (art. 40)
6.3. HET BEGRIP OFFICIER VAN BESTUURLIJKE POLITIE EN DE BEVOEGDHEDEN VAN BESTUURLIJKE POLITIE
6.3.1. Het begrip officier van bestuurlijke politie
6.3.2. De controle van bestuurlijke politie in het algemeen en het bezoek aan bepaalde plaatsen (art. 14 en 26)
6.3.3. De identiteitscontrole (art. 34)
6.3.4. Het doorzoeken en ontruimen van gebouwen of onbebouwde zones door de bestuurlijke politie (art. 27)
6.3.5. De veiligheidsfouillering (art. 28)
6.3.6. Fouillering voor de opsluiting in een cel (art. 28 § 3)
6.3.7. Doorzoeken van een voertuig in het raam van de bestuurlijke politie (art. 29)
6.3.8. De bestuurlijke inbeslagneming (art. 30)
6.3.9. De bestuurlijke aanhouding (art. 31 tot 33)
6.4. BIJZONDERE VERPLICHTINGEN VERBONDEN AAN DE UITOEFENING VAN HET POLITIAMBTT
6.4.1. Legitimatieverplichting (art. 41)
6.4.2. Wederzijdse bijstand en samenwerking (art. 43)
6.4.3. Vordering van hulp of bijstand van personen (art. 42)
6.4.4. Bescherming tegen nieuwsgierigheid (art. 35)
6.4.5. Uitvoering van administratieve taken (art. 25)
7. BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID EN RECHTSBIJSTAND
7.1. AANSPRAKELIJKHEID VAN DE OVERHEID (art. 47)
7.2. DE PERSOONLIJKE BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE POLITIEAMBTENAREN (art. 48 - 49 - 50)
7.3. DE PERSOONLIJKE GEHOUDENHEID TOT HET BETALEN VAN DE GERECHTSKOSTEN (art. 51)
7.4. RECHTSHULP TEN LASTE VAN DE OVERHEID (art. 52)
7.5. VERGOEDING - ZAAKSCHADE (art. 53)
8. BIJLAGE